

ЯК КАРНАВАЛИЛИ НА МАЛАНКИ

РЕПОРТАЖ

с. 9

СЕРЕДА

17 січня 2018

№3

ЗАМЕРЗ У ПАРКУ

ГОЛОВНЕ с.3

490 грн

1 блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

te.20minut.ua

МАРШРУТКИ + КАРТКИ = РОЗЧАРУВАННЯ

- ▶ Страйк водіїв маршруток, озлоблені пасажери, непорозуміння з картою тернополянина, квитками і валідаторами — все це наслідок новацій у громадському транспорті, які почали діяти з січня цього року. Досі нема порядку, нова система дала збій, дуже багато питань залишаються відкритими, водії погрожують черговим страйком і масовим звільненням
- ▶ Ні начальник управління транспорту Ігор Мединський, ні його заступники, ні прес-служба міськради, ні перевізники не дають чітких пояснень
- ▶ Розробник електронної системи оплати проїзду Віталій Васильків, пояснив, що всі проблемні моменти ноу-хау планують вирішити до кінця березня

Читайте **ГОЛОВНЕ** с. 6-7

КОЛАЖ ОЛІГГА РАГУЛЬСКА

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

346

ВАКАНСІЙ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Електрокар стане
доступнішим

Читайте **ГРОШІ** с. 11

14 років не вживає
м'яса, риби і яєць

Читайте **ЗДОРОВ'Я** с. 14

Подорож у місто
серед хмар

Читайте **МАНДРИ** с. 16

Чи буває любов на
чотирьох

Читайте **ВИН І ВОНА** с. 19

ВІРОБНИЦТВО ТА ПРОДАЖ

АГ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
БЕТОННИЙ ЗАВОД

- Панелей
- Перемичок
- Фундаментних блоків
- Балконних плит
- Плит огорожі
- Товарного бетону
- Фібробетону

☎ 0500 600 400

вул. Бродівська, 48

справжні броньовані

ДВЕРІ

від виробника

під індивідуальні розміри

ліцензійний монтаж

ВОРОТА АВТОМАТИЧНІ

www.rif.te.ua

ПІДПРИЄМСТВО
РИФ м. Тернопіль,
вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

Трактори Мототрактори Мотоблоки

BEET

м. Тернопіль, вул. Гайова, 32
Тел.: (0352) 52-40-15, (097) 842-06-17, (067) 353-16-06

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
НА БІГ БОРДАХ У ТЕРНОПОЛІ

- Широкий вибір площин
- Створення яскравих та влучних макетів

RIIA

43-00-50
(097) 211-35-93

Є ІНТЕРНАТИ, ДЕ ПРАЦІВНИКІВ БІЛЬШЕ, НІЖ ВИХОВАНЦІВ

Будуть зміни ■ В інтернатах області навчають та виховують 3 тисячі дітей. І громадські діячі, і волонтери, і влада сходяться на тому, що потрібно змінювати систему роботи цих закладів

АНДРІЙ ШКУЛА, 097-742-35-45, SHKYLA@GMAIL.COM

Сирітство, складні життєві обставини, позбавлення батьківських прав... Є різні причини перебування дітей у закладах інституційного виховання. Тобто тих, де вихованці і проживають, і навчаються.

На Тернопільщині таких установ обласного підпорядкування є 15. У відповідях на інформаційні запити ми отримали дані про кількість вихованців, працівників, бюджети, динаміку наповнення закладів (див. графіку — авт.). Також навідалися у декілька з них, дізналися про плани влади на майбутнє, почули про цікаві задуми небайдужих тернополян щодо інтернатів.

Не всюди все добре

Напевне з цікавих задумів і варто почати. Так, благодійний фонд MagneticOne.org та громадська спілка «Рада бізнесу Тернопілля» хочуть створити інтерактивну мапу соціальних закладів області.

«паспорт». У ньому буде контактна інформація, дані про площу землі, яку має установа та суми, які йдуть на існування. Мусимо бути відвертими: не усюди справи добре, не усюди все прозоро, не усюди вміють залучити допомогу зі сторони.

Сотні тисяч з грантів

Волонтери, які вже роками допомагають дітям-сиротам та вихованцям спецзакладів, такі наміри схвалюють та переконані: серед нас багато хороших людей, які просто не знають кому та як допомогти. А ще публічна відкритість закладів допоможе слабшим тягнутися до сильніших.

— Наприкінці минулого року познайомилася з Бережанською обласною комунальною загальноосвітньою школою-інтернатом з поглибленим вивченням трудового навчання, її вихованцями та керівником Михайлом Старком. Я приємно здивована, — розповідає волонтер Наталія Стельмашук. — В закладі декілька мультимедійних

Особливої уваги потребують діти-сироти, які перебувають у них. Тому ми розглядаємо можливості більш активно популяризувати будинки сімейного типу, оскільки вважаємо, що найкраще для дитини перебування у сім'ї»

— Всіх деталей не розповідатиму, але проект переслідує дві мети: перша — контроль за використанням бюджетних коштів та належним рівнем послуг, друга — показати всім небайдужим та волонтерам усі заклади, ситуацію в них, потреби, способи допомогти, — пояснює керівник фонду Яна Желябіна. — Кожен заклад, а це в основному, геріатричні відділення, школи-інтернати, реабілітаційні центри матимуть свій

навчальних комплексів, комп'ютерних класів, майстерень з сучасним деревом та металообробним обладнанням. Є тренажерний та атлетичний зал, стадіон, кімнати для дозвілля наймолодших вихованців. Приміщення відремонтовані, діти доглянуті та щасливі. З таких закладів та керівників потрібно брати приклад. І головне: бюджетне фінансування там таке ж як усюди. Все завдяки участі школи-інтернату

СОЦІАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ОБЛАСТІ				
Назва закладу	Адреса	К-сть вихованців	К-сть працівників	Видатки Бюджету у 2017 р.
Бережанська обласна комунальна школа-інтернат з поглибленим вивченням трудового навчання	Бережани, вул.Руська, 12	152	96	12851600
Гримайлівська санаторна загальноосвітня школа-інтернат Тернопільської обласної ради	смт. Гримайлів, вул. Гетьмана Орлика, 10	140	97	13340900
«Заліщицький обласний багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр»	Заліщики, вул. Українська, 68	128	130	15850500
Збарзька санаторна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів Тернопільської обласної ради	Збарж, вул. Дачна Галенського, 50	182	110	13326500
Кременецька загальноосвітня школа-інтернат Кременецької районної ради	Кременець, вул. Льотчиків-внзв., 60	551	інф. не надано	інф. не надано
Коропецький обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою	смт. Коропець, вул. М.Каландя, 3	209	103	16428300
Новосільський обласний спеціальний навчально-виховний комплекс	с. Нове Село, вул. Центральна, 1	124	98	13268600
Теребовлянський навчально-виховний комплекс	Теребовля, вул. Застіноцька, 41	441	143	19257000
Теребовлянський навчально-реабілітаційний центр	Теребовля, вул. Заліщицька, 8	157	119	14456100
Струсівська санаторна загальноосвітня школа-інтернат	смт. Струсів, вул. Миру 5	168	108	12039500
Чортківська загальноосвітня школа-інтернат Чортківської міської ради	Чортків, вул.Гастелло, 13	398	85	9200377
Заклад освіти «Тернопільський обласний навчально-реабілітаційний центр»	Тернопіль, вул. Братів Бойчуків, 6	147	110	15277100
Тернопільська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Тернопільської обласної ради	Тернопіль, вул. Лесі Українки, 9-а	148	131	16256000
Тернопільський обласний комунальний дитячий будинок для дітей шкільного віку	Тернопіль, вул. Степана Бандери, 81	12	18	2012300
Колегіум-інтернат «Знамення» з духовно-просвітницьким спрямуванням	Заравниця	43	24	2052500

в декількох грантових проектах та правильному залученні волонтерів.

Сиріт — в сім'ї

Інституційних закладів з часом може поменшати. Але це лише при умові розвитку будинків сімейного типу. Крім того, у планах керівництва області й реорганізації шкіл-інтернатів в заклади вищого рівня.

— З прийняттям закону «Про

освіту», серйозно піднімається питання подальшого функціонування закладів інтернатного типу. Оскільки тепер активно впроваджуватимуть інклюзивну освіту, — пояснює заступник голови обласної ради Любомир Крупа. — Однозначно спецінтернати будуть продовжувати свою роботу, але перед нами завдання, щоби інтернати санаторного типу перевести у більш актуальну площину.

Крім цього особливої уваги потребують діти-сироти, які там перебувають. Тому ми розглядаємо можливості більш активно популяризувати будинки сімейного типу. Вважаємо, що найкраще для дитини перебування у сім'ї. Також плануємо реорганізації інтернатів у профільні гімназії та ліцеї для обдарованих дітей, спортивні, мистецькі, природничо-математичні.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Богдан ГЛЯДИК (29 р.), адвокат:

— Хвилює те, що попри зміну швидкісного режиму, водії продовжують порушувати правила у цій частині. Це сприяє високій аварійності на автодорогах нашої країни і, як наслідок, високій смертності. Незважаючи на це, з 2015 року в Україні не ведуть фіксації швидкості руху автомобілів. Цю проблему варто вирішити!

Інеса ГОЛОЯД (29 р.), головний державний інспектор:

— Найбільше схвилювало похолодання, яке минулого тижня нарешті дійшло до України. З одного боку немає чому дивуватися, це ж зима, але мені ця помірно тепла осіння погода вже почала подобатися. По-перше, я дуже важко переносю морози, а по-друге, тепла зима — це неабияка економія на оплаті газу.

Мирослав КРІЛЬ (43 р.), диригент:

— Присвоєння нашому оркестру звання «Академічний» — це результат кропіткої праці кожного учасника оркестру. Це визнання і престиж. Для мене оркестр — це частина життя, адже я набираю артистів, тому став його фундатором. Ми неодноразово брали участь у престижних міжнародних фестивалях. Нещодавно повернулися з концертного туру Польщею.

Василь КОЗЛЮК (31 р.), водій-активіст:

— Нещодавно довелось побувати у дитячому інфекційному відділенні. Багато чого мене там здивувало. У лікарні відсутні елементарні медпрепарати. Довелось за все платити з власної кишені, навіть за спирт і шприці. Умови в дитячій інфекційній лікарні просто жахливі, наче минуле століття. У одній палаті діти з різними інфекційними хворобами.

Наталія ЄДНАК (27 р.), журналіст:

— Не перестаю дивуватись тому, як в нас люди переходять дорогу. Особливо хочеться «дати по шапці» батькам, які бігом тягнуть дітей за руку «на червоне» або в місця, де немає навіть нятяку на пішохідний перехід. І без того ніхто ні від чого не застрахований, а тут — така масштабна безвідповідальність.

Андрій ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ (22 р.) громадський активіст:

— Схвилювало те, що деякі особи, котрі ще рік тому «зарікалися», що не підуть у Велику Політику — таки зробили це. І спокійно починають працювати у громадсько-політичному секторі Тернополя. Я вважаю це неприпустимою справою. Як правило, за свої вчинки потрібно відповідати і зовсім незабаром життя, час і доля все розсудять.

У ПАРКУ ЗАМЕРЗ ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МИТЕЦЬ ВАЛЕРІЙ СЕНЬКІВ

ВТРАТА ■ 49-річного тернопільського барда і режисера поховали на міському кладовищі. Друзі та родичі досі не можуть повірити у його загибель і пишуть на сторінці чоловіка у соцмережі слова прощання

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

Тіло чоловіка, який чомусь був без одягу, побачили перехожі тернополяни зранку 15 січня неподалік фонтанів, що у парку Національного відродження. До нього викликали медиків, проте лікарі, які виїхали на місце події, лише констатували смерть. Про це редакцію повідомили читачі.

«Експерти підтвердили причину смерті: загальне переохолодження. Слідів насильницької смерті на тілі чоловіка ані правоохоронці, ані експерти не виявили»

Як вдалось нам з'ясувати, у парку помер 49-річний тернополянин, режисер театру-студії «Діалог», бард, один з авторів ідеї «Художники без майстерень» Валерій Сеньків. Його девізом, зазначеним на власній сторінці у Фейсбук, було: «Вірю — на-

стане. Надіюсь — здійсниться. Люблю — просто люблю жити». І підпис: «Філософ балагур».

— На місце виїжджала слідчо-оперативна група, — повідомили у відділі комунікації Головного управління Нацполіції в області. — За попередніми даними, чоловік помер від переохолодження. Тіло відправили на судмедекспертизу.

Невдовзі експерти підтвердили причину смерті: загальне переохолодження. Слідів насильницької смерті на тілі чоловіка ані правоохоронці, ані експерти не виявили.

На сторінці Валерія Сеньківа сотні повідомлень співчуття від родичів, друзів, знайомих і колег. Ніхто не хоче вірити, що настільки безглузда смерть спіткала близьку їм людину.

«Недописаний вірш, пережата акордом струна. Без надії, що фарс, чи експромт, що це п'єса така. Ти пішов... не простившись у вирій. Ти не вийдеш на «біс». Хоч кричу без зупинки: «Валерка! Не вірю! Дякую долі, що звела. Спи, Валерій Іванович, — такі рядки написав на сторінці у Фейсбук Михайло Баскін.

— Для нас ти залишишся завжди таким — люблячим тат-

За Михайлом Сеньківом сумують родичі, друзі, колеги, знайомі

ком, світом, казковим та повним несподіванок, — пише у «Фейсбук» мати Валерієвої доньки Інна Скалецька, яка зараз проживає за кордоном. — Вона (донька — прим. авт.) дуже тебе любить і не забувала про тебе ні на мить.

Тернополянка Олена Мудра пише: «Трішки не дотягнув до пів століття... Залишив нам свої мрії у спадок... Такий різний, часом нечемний, харизматичний, добрий друг, товариш, брат, тато... Дністровська річкова видра, скільки історій пов'яза-

но з Тобою... Скільки пісень переспівано, а скільки ще ні... Спочивай з миром... Шкода, що не зустрілися... не дійшов, каву не попив... Що ж Ти хотів мені розказати, Валерчик...»

Поховали Валерія Сеньківа 16 січня у Тернополі. Прощання з митцем відбувалось у Будинку жалоби, що на вул. Микулинській.

Редакція «20 хвилин» та «RIA плюс» широ співчуває всім рідним, друзям, знайомим і колегам загиблого чоловіка. Нехай з Богом спочиває...

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Найчастіше читають:

- На Бережанщині у власному ліжку знайшли мертвою 24-річну вагітну жінку (оновлено)
- Перша смерть від морозу: у Тернополі замерз 49-річний митець Валерій Сеньків
- Біля ЦУМу колядник з автоматом переполохав людей
- Перше посвідчення водія вже видають лише на два роки. Їхати новачки можуть не більше 70 км/год
- Поки маршрутки страйкували, тролейбусники за день заробили вдвічі більше
- Уже відомо, коли прийдуть сильні морози, а коли справжній лапятий сніг
- У Центрі клуби чорного диму. Люди скаржаться на запах гореної пластмаси
- Інвалід викликав поліцію, бо водій не хотів везти його без карти тернополянина
- Три кола пекла через «довідковий армагедон»

Найбільше коментують:

- «Дайте нам кондукторів», - вимагають водії тернопільських маршруток
- Водії маршруту №14 написали заяви на звільнення
- Водії маршруток погрожують масовим звільненням. Страйк продовжується
- Водії маршруток страйкують. Люди на зупинках скидаються на таксі
- Що буде з маршрутками в Тернополі? Про що домовляються водії та чиновники? (запис відео)
- До 1 лютого маршрутки працюватимуть в тестовому режимі
- Цього року Тернопіль може залишитися без ковзанки на Театралці
- У парку п'яна «гопота» кинула під ноги і побила перехожого
- Чи варто міняти принцип оплати у громадському транспорті Тернополя? (опитування)
- У Тернополі роблять унікальні операції на серці без наркозу, які рятують від інфаркту
- На Курбаса знайшли тіло жінки, яка померла від пневмонії
- Неможливо оплатити проїзд банківською картою — їдете безкоштовно, каже юрист
- Помер головний хірург області Володимир Максимлюк

У квартирі на Курбаса знайшли тіло молодої жінки, яка померла від пневмонії

СВІТЛАНА ГРИВАС,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Доки мати не забила на сполох, у будинку на Курбаса, 9а не підозрювали про біду, що сталась в одній із квартир з її дочкою. Вона через хворобу померла у власному помешканні та пролежала там два дні.

Жінку звали Лілія. Їй було 35 років. У момент нещастя нікого поруч з нею не було — вона розлучена, дітей не мала, жила сама. Про це розповіли сусіди.

У помешкання поліція зайшла після дзвінка стурбованої матері — жительки Тернопільського району про те, що донька уже два дні не відповідає на телефонні дзвінки

Смерть, як згодом з'ясували правоохоронці, не була насильницькою.

— 8 січня о пів на дванадцять правоохоронцям надійшло повідомлення від жительки Тернопільського району про те, що її донька не виходить на зв'язок, — каже заступник начальника відділу комунікації ГУ Нацполіції в Тернопільській області Андрій Василюк. — За вказаною адресою виїхали правоохоронці, слідчо-оперативна група. І там виявили тіло жінки. Як показала згодом судово-медична експертиза, тернополянка померла через гостру легенево-серцеву недостатність та двобічну бронхопневмонію, запалення.

— Правоохоронці відкрили кримінальне провадження за ст. 115 «Умисне вбивство», — додає пан Василюк. — У таких випадках, коли виявляють тіло, зазвичай відкривають кримінальне провадження, але якщо фахівці не виявляють слідів насильницької смерті, а експертиза показує, що смерть природна, його закривають.

Чи зверталась жінка за допомогою до медиків та чому у важкий для себе час залишилась одна, ми спробували поцікавитись у будинку, де вона проживала. Чимало мешканців її та сусіднього за нумерацією будинку бачили правоохоронців, швидко, однак що сталося — чули не всі.

Про життя Лілії у будинку мало що знали. Тісно не спілкувались. Як кажуть сусіди, жінка жила сама у власній квартирі, придбаній років 5-6 тому. Незаміжня, дітей не було. Тому більшість знали її просто в обличчя та знали її ім'я.

— А хто міг щось чути: це ж не вбивство, — каже одна із сусідок. — Це якби якісь сварки були у помешканні, то чули б. А так, поки мама з району не викликала поліцію, то ніхто навіть не знав про нещастя. Більшість жителів у будинку — це молоді, зайняті люди. Людей старшого віку, які більшість часу проводять вдома, нема. Тому ніхто нічого не чув аж до приїзду поліції.

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Мар'яна Дохват. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
 Пожежно-рятувальна служба 101
 Міліція 102
 Швидка медична допомога 103
 Аварійна газу 51-51-26
 Аварійна водоканалу 25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж 25-48-10
 Чергова міської ради 1580
 Довідкова залізничного вокзалу 1505
 Довідкова автовокзалу 1504
 Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
 Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів 52-16-65
 Управління транспорту 52-15-14
 Перевірка якості продуктів 52-23-87
 Довідка міськвиконкому 23-63-97
 Головавтоінспекція 52-47-38
 Аварійна електромереж 52-24-66

Перед початком екскурсії при вході до музею колядував вертеп зі школи-лицею №6. Один з учасників дійства — учень 7-А класу Мішель Шевчук виконував роль Жида. Таку роль, як розповідає хлопець, він обрав сам, бо цей образ дуже до душі. Слова для свого героя хлопець писав разом з іншими учасниками вертепу

МУЗЕЙ ЗАПРОШУЄ НА ЕКСКУРСІЮ З КОЛЯДКАМИ

Традиції ■ Чи знали Ви, що в давнину вертеп носив з собою велику скриню у формі церкви, а колядники символізують мертві душі? Або як колись власноруч виготовляли сардаки та чоботи? Це та інші цікаві факти про історію коляди та українські традиції можуть розказати й показати під час незвичної екскурсії у краєзнавчому музеї

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 097-783-53-39
MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Під час відкриття театралізованої екскурсії в обласному краєзнавчому музеї 11 січня звідусіль лунала коляда. А відвідувачі могли дізнатись, які головні атрибути різдвяних свят, що таке коляда та про традиції вертепів. Такі незвичні екскурсії діятимуть

у музеї до кінця різдвяних свят, тож усі охочі школярі, студенти та тернополяни ще зможуть їх відвідати. Вартість квитка для однієї людини — 5 грн, для групи — 35 грн.

— Ми хочемо частинку різдвяного дива подарувати нашим відвідувачам, — каже заступник директора Тернопільського обласного краєзнавчого музею

Наталія Чеканова. — У нашій програмі тематичні екскурсії, цікаві розповіді про те, як колись готувались до свят, святкували, колядували та як одягались наші предки.

Екскурсії у такому форматі уже не вперше проводять у музеї. Минулого року, як розповіла пані Наталія, у музеї відзначили свято Маланки 14 січня.

У давнину колядникам віддячували цукерками та тим, на що був врожай

Екскурсію в музеї всюди супроводжували учасники гурту «Пшеничне перевесло». Вони виконували різноманітні колядки та різдвяні пісні

МАР'ЯНА ДОХВАТ

Для дітей створили цілий квест з подарунками. Потрібно заповнити анкету, яку можна отримати у касі музею. Під час екскурсії уважно слухати все, що розповідають і відповідати на запитання в анкеті. Її потрібно віддати господині подвір'я, що у фойє музею. Відповівши правильно на всі запитання можна отримати подарунок

416244_inf

ОПІЛЛЯ – ПЕРЕМОЖЕЦЬ «НАРОДНОГО БРЕНДУ-2017»

БЛОГ

ПРЕС-ЦЕНТР
ОПІЛЛЯ

Тернополяни визнали продукцію корпорації «Опілля» найкращою у номінації напої. Переможця традиційно визначали самі тернополяни протягом останніх двох місяців.

Конкурс «Народний бренд-2017» проводиться вже втринадцяте, а «Опілля» стабільно отримує приз симпатій тернополян. Зокрема, у 2014 та 2015 роках корпорація вже отримувала «Народний бренд».

Директор з маркетингу «Опілля» Володимир Гомівка висловив подяку тернополянам і працівникам підприємства.

«Нам дуже приємно, що цього року ми виграли цю номінацію «Народний бренд року». Ми хочемо висловити від усього колективу пивоварні «Опілля» подяку усім нашим споживачам, всім хто голосували. Ми це надзвичайно сильно цінуємо! Ви обираєте продукт, в котрий ми вкладаємо душу. Також я хотів би подякувати усьо-

му колективу пивоварні «Опілля» за золоту працю! Ви робите той продукт, який цінують у Тернополі і далеко за межами нашого краю. Спільно ж ми доводимо, що зроблене на Тернопільщині — це натуральне і якісне», — зазначив у своєму коментарі Володимир Гомівка.

Цього року пивоварню «Опілля» було також відзначено найвищою нагородою пивобезалкогольної галузі «Бурштинова зірка — 2017», як підприємство з найбільшими темпами приросту виробництва. Золоту медаль за високу якість світлого пива за результатами дегустації міжнародними та українськими експертами отримав сорт пива «Опілля-Фірмове», срібну — «Опілля-Гайдамацьке», а також квас від «Опілля».

Зауважимо, що протягом останніх років підприємство перетворилося в одного з найбільших платників податків Тернопільщини. Зокрема цього року до бюджету було сплачено 80 млн.грн. «Опілля» бере активну участь у підтрим-

ці різного роду громадських та суспільних проєктів.

Основою ж успіху на підприємстві вважають поєднання української традиції виробляти натуральний продукт з натуральної сировини, дотримання європейських стандартів якості та збереження класичної технології виробництва пива.

«Наше виробництво натурального пива ґрунтується на давніх живих традиціях. Ми віримо в те, що в Україні і світі споживач повертатиметься до натурального, природного, а продукти вироблені за класичними технологіями, без різного роду «штучних прискорень», набиратимуть дедалі більшу популярність. На «Опіллі» свідомо пішли на більш тривалі технологічні цикли і більші затрати пов'язані з вкладеннями у виробництво заради збереження класичних методів пивоваріння. На сьогодні «Опілля» це одне з небагатьох підприємств, де немає невластивих для виробництва пива додатків таких, як «мальтозна патока». Пиво «Опілля», народ-

жується у старовинних підвалах при сталій низькій температурі. «Опілля» використовує класичну технологію роздільного бродіння, доброджування та дозрівання. Це вимагає більше часу, матеріальних затрат та дотримання технологічної дисципліни, але зберігає нату-

ральність смаку пива. Виробництво збільшується внаслідок розширення, а не погіршення якості. Ми цінуємо споживача, котрий свідомо обирає натуральну якість», — зазначив директор з маркетингу «Опілля» Володимир Гомівка.

ОБПЕЧЕНИЙ СТРУМОМ ШКОЛЯР ШКОДУЄ, ЩО ЗАЛІЗ НА ВАГОН

Нещасний випадок ■ Майже чотири місяці 15-річний тернополянин Антон Шиманський, якого вдарило струмом на вагоні, лежав у лікарні. Мама юнака хоче застерегти інших дітей від такої біди і просить батьків говорити з ними про нещасні випадки від високовольтної лінії на залізниці

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 097-783-53-39
 MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Антон Шиманський вижив після удару струмом у 27 тисяч вольт. Нещасний випадок трапився 18 липня близько 17.30 на колії на Новому світі. Як розповідала після нещасного випадку мама хлопчика Галина Шиманська, Антон йшов до бабусі та дідуся, які живуть на Новому світі. В інтернеті бачив, як інші роблять селфі на вагонах. На товарному вагоні була драбина, по якій він з легкістю виліз нагору. Мама розповідала, що запитувала у сина, чи пам'ятає він чому туди поліз. Той відповів, що хотів сфотографуватись. Але він не знав, що там високовольтна лінія. З лікарні хлопця виписали два місяці тому. Зараз він вдома і лікується, і навчається. Його перевели на індивідуальне навчання.

— Син продовжує лікуватись вдома, все це ще довго триватиме, — розповідає мама хлопця. — Ще цього року двічі у санаторій з

Тільки рубці сильні, то ми зараз працюємо над тим, щоб зменшити їх. 16 січня маємо пройти лікувально-консультативну комісію.

До нещасного випадку Антон займався спортивним плаванням, але повернутись до свого хобі хлопцеві ще не може. А от з навчанням простіше — вчителі приходять до Антона додому.

— З ним займаються за спрощеною програмою, тому він багато пропускає. Він ще не закрив перший семестр, то якраз зараз наздоганяє його, — каже пані Галина. — А потім вже переходитиме в другий семестр. Індивідуальний план навчання він переносить нормально. Але хоче до однокласників, до друзів. Хоча були свята, то трішки відволікся.

Поліз на вагон з цікавості

Під час спілкування журналіста з пані Галиною, Антона поруч не було. Але жінка розповідає, що син шкодує про те, що поліз на той злочасний вагон.

то з'ясували, що йому просто було цікаво, яка висота і чи зміг би він зістрибнути з того вагону, — каже жінка. — І він не знав, що там проходить високовольтна лінія. Можливо, він і зробив би те фото, якби нічого не трапилось, але це не було його метою.

Про небезпеку потрібно говорити

Як каже мама Антона Шиманського, дитину вдома не прив'яжеш і в місті є багато небезпечних місць. Але батькам потрібно говорити з дітьми про те, що в жодному випадку не потрібно вилізати на вагони.

— Я хотіла б звернутись до батьків, щоб вони розповіли дітям правду про високовольтну лінію, бо в шкільній програмі про це нічого немає, — каже пані Галина. — Ми з цим познайомились через біду. Тепер моя дитина знає, що це таке і як може утворитись дуга безконтактно. І знає його клас, бо він розповів однокласникам, які його провідували. І вчитель фізики, яка вчить його зараз вдома, думаю, що теж розповіла. Наскільки мені відомо, то це уже третій випадок на тому ж самому місці. Ми не перші, але хотілося б, щоб були останніми.

Звертались у міську раду

— Мені відповіли, що зобов'язали «Укрзалізницю» обмежити доступ до вагонів на пунктах відстою, — каже Галина Шиманська. — Там дуже легко залізти. Я туди ще не їздила, не дивилась, але результат або вже є, або ще буде. Але я це проконтролюю.

Жінка звертається і до влади з проханням проконтролювати «Укрзалізницю», щоб там виконали усе, що повинні.

Додзвонитись у відділ охорони праці залізниці нам не вдалось. Минулого разу, у липні 2017 року, працівники казали, що знаки на колії є. Але вони не можуть бути встановлені через кожних п'ять метрів. А на кожній опорі

Антон Шиманський вже одужує і почувається нормально

Так хлопець виглядав після нещасного випадку. Зараз рани вже загоїлися, проте залишилися рубці. Медики працюють над тим, щоб їх зменшити

є знак, який вказує на напругу.

— Навіть у сюжеті про цей випадок на одному з телеканалів показували, що є знак, який забороняє ходіння по коліях, — коментували на залізниці. — За це можуть оштрафувати.

Є працівники воєнізованої охорони, які штрафують порушників. Територія там огорожена. Раніше огорожі не було, але в цьому році її встановили. Не зважаючи на це, діти туди все одно йдуть і такі випадки мають місце.

— Навіть без знаків, згідно з

правилами безпеки — ходити по коліях та підніматись на вагони заборонено, — наголошують на залізниці. — Ми проводимо роботи по школах, роздаємо листівки з правилами безпеки. Але люди і діти все одно нехтують цими попередженнями.

На колії біля «Нового світу» ми побачили знаки «Ходіння по залізничних коліях небезпечно», «Стережись поїзда», а на стовпах намальований знак напруги. А добратись до колій та вагонів досі не так уже й складно.

«Я хотіла б звернутись до батьків, щоб вони розповіли дітям правду про високовольтну лінію, бо в шкільній програмі про це нічого немає. Ми з цим познайомились через біду»

сірководневими ваннами потрібно буде їхати. Але почуває він себе вже нормально, все позагоювалось.

— Там не в селфі була справа. Вже після лікарні, коли ми почали говорити про те, що трапилось,

Викликав поліцію, бо водій не хотів везти його без карти

ЮЛІЯ НІКІТІНА, 098-872-87-81,
 JVOLNIKITTA@GMAIL.COM

Водій маршрутки № 15 відмовився везти інваліда II групи без картки тернополянина. Чоловік не хотів виходити, бо наполягав, що має право на безкоштовний проїзд і показав посвідчення. Конфлікт зірвав роботу транспортного засобу на кілька годин.

Інцидент стався в маршрутці № 15 на зупинці Максима Кривоноса 15 січня, близько 14:10 — Я був першим з пільговиків, хто зайшов в маршрутку, показав посвідчення інваліда, — розповідає тернополянин Владислав Підлісний. — Водій попросив картку тернополянина. Я сказав, що мені ще її виготовляють, тому наразі її немає. До того ж посвідчення інваліда має більшу вагу,

ніж якась там картка, оскільки воно підкріплене законом. На це водій сказав, що не поїде, поки я не вийду і грозив викликати поліцію. Я стояв на своєму і тому сам викликав правоохоронців. Також я телефонував в управління транспорту за кількома номерами, але жоден не відповідав. Водій не мав при собі ніякого документа, який забороняв би мені їхати безкоштовно. Поліція підтвердила мою правоту і взяла пояснення. Але шофер мене так і не повіз. Сказав, що він пропустив два кола маршруту і що тепер поїде у гараж. Я пішов на 22-гу маршрутку, там водій без проблем взяв мене за посвідченням. Наразі чоловік вирішує чи подавати до суду на управління транспорту і радить усім іншим відстоювати свої права у громадському транспорті.

Як пояснюють у прес-службі міськради, пільговиків з картою тернополянина у тролейбусах перевозять безкоштовно у необмеженій кількості. Кількість пільговиків, які мають право безкоштовного проїзду у маршрутках, залишилася тією ж — три особи. У випадку, якщо заходить четвертий пільговик, він повинен розрахуватися або готівкою у сумі 5 грн., або іншим неперсоніфікованим електронним проїзним квитком, з якого автоматично знімається сума 4 гривні.

Також у міськраді звертають увагу на закон України «Про автомобільний транспорт». У статті 30 цього закону йдеться: «Пасажир зобов'язаний: мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, за наявності права пільгового проїзду — від-

повідне посвідчення чи довідку, на підставі якої надається пільга. В разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду пасажир повинен мати при собі електронний квиток та документи для пільгового проїзду (ст. 39).

А стаття 41 передбачає, що в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду пасажир при наявності права пільгового проїзду зобов'язаний зареєструвати електронний квиток.

Проте, юрист Олена Степанова каже, що чоловік з інвалідністю II групи в цій ситуації правий. А перевізник мав би сплатити штраф за відмову у його перевезенні в розмірі 170 грн. Про це йдеться у законі «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

— Якщо проїзд пенсіонерів за віком та інвалідів III групи — це пільга, яка забезпечується з місцевого бюджету, то проїзд інвалідів II і I групи, дітей-інвалідів та осіб, які супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше однієї особи, яка супроводжує інваліда I групи або дитину-інваліда) — це загальнодержавна пільга, — каже пані Степанова. — Місто для таких пільговиків отримує відповідні державні субвенції. А тому перевізник зобов'язаний перевозити таких пільговиків без обмежень. Зрозуміло, що якщо у Тернопіль приїде людина з інвалідністю з іншого міста, вона не вироблятиме картку тернополянина. Тому перевізник сам має вирішувати як виходити з цієї ситуації, а не пасажир. Я, як юрист, вважаю, що така відмова є протиправною та незаконною.

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА У МАРШРУТКАХ РОЗЧАРУВАЛА І ВОДІЇВ, І ПАСАЖИРІВ

Проблема ■ Страйк водіїв маршруток, озлоблені пасажирів, непорозуміння з картою тернополянина, квитками та валідаторами — все це наслідок новацій у громадському транспорті, які почали діяти з січня цього року. Досі нема порядку, нова система дала збій, дуже багато питань залишаються відкритими, водії погрожують черговим страйком і масовим звільненням

ВИДАВНИЦТВО RIA

Зі зміною системи оплати та диференціацією тарифів на проїзд у громадському транспорті виникло багато проблем. Якщо в тролейбусах все працює доволі злагоджено — там є валідатори, пасажирів обслуговують кондуктори, усім видають квитки, то в маршрутках наразі безлад. Водії кажуть, що не встигають водночас працювати з валідаторами та видавати здачу готівкою. На сайті «20 хвилин» пасажирів залишають негативні відгуки про збої в роботі системи. Люди кажуть, що валідатори зависають, не працюють, знімають забагато коштів.

«Ми не проти валідаторів. Просто я не маю десять рук, щоб бавитись з тими картками і дивитись за дорогою.

Зміни міськрада запровадила, а людям нічого не пояснюють. А для пасажирів хто крайній? Водій»

Ні начальник управління транспорту Ігор Мединський, ні його заступники, ні прес-служба міськради, ні перевізники не дають чітких пояснень. Тоді як у місті стільки проблем з новою системою оплати за проїзд та багато питань у пасажирів, міська влада просто вмиває руки.

Знову планують мітингувати

Останній тиждень у транспортному житті міста показав усю суть недосконалих змін. Усе почалося зі страйку водіїв зранку 10 січня. На зупинках міста не було маршруток. Тож тернополяни не змогли добратися на роботу вчасно. Вулицями їздили лише пооди-

нокі маршрутки, — № 19, № 2. Водій переповненої маршрутки № 17 сказав, що їдять тільки соціальні автобуси. Біля автовокзалу їздив і автобус № 2.

Цікаво, що в день пікету не виїхав на маршрут жоден із 49 автобусів КП «Тернопільськавтотранс».

— Одного водія забрали в лікарню з інсультом, іншого побили пасажирів, уся людська злість виллалась на них, — розповідає керівник підприємства Роман Торожнюк. — Встановлені пристрої — це не валідатори, а ручні термінали. Європою тут і не пахне! Система недолуга і потребує допрацювання.

За інформацією пана Торожнюка, водії знову планують мітингу-

вати. Коли невідомо.

— Чотири шофери вже написали заяви на звільнення. Що буде далі — не знаю, — каже він.

Натомість тролейбуси були переповнені. Стало відомо, що за день простою автобусів КП «Тернопільелектротранс» перевіз 70 тис. пасажирів. Зазвичай їх удвічі менше і виторг підприємства подвоївся. Пасажирів на зупинках також групувалися і викликали таксі.

Вивести готівку з тіні

Ситуацію зі страйком того дня прокоментували у прес-службі міськради. Страйк приватних перевізників — спроба маніпуляції

10 січня на зупинках можна було бачити десятки тернополян, які так і не дочекались на маршрутки, адже водії пікетували

тернополянами, кажуть там.

«Водії приватних маршруток організували страйк через запровадження у Тернополі європейської моделі функціонування громадського транспорту. Їх не влаштує, що після запровадження електронної системи оплати за проїзд, вони позбавлені можливості «працювати» з готівкою. Адже після повноцінного введення електронної системи оплати за проїзд стане точно відомо, скільки людей з пільгами скористалися громадським транспортом і скільки за це коштів повинна відшкодувати міська рада перевізникам. З часу впровадження електронної системи водії вже робили спроби видавати пасажирам інші квитки, аніж ті, які друкуються через електронну систему (валідатор). Таким чином вони не проводили оплату через електронну систему, через що міська рада вже звернулася у контролюючі служби та правоохоронні органи, щоб перевірити діяльність усіх перевізників міста», — йдеться на офіційному сайті міськради.

До слова, під час засідання виконкому міськради зранку 10 січня начальник управління транспорту міськради Ігор Мединський повідомив, що найбільшою проблемою є те, що водії не справляються з роботою, яка додалася їм із запровадженням валідаторів. Адже тепер потрібно водночас розрахувати пасажирів готівкою, електронним квитком чи картою тернополянина. Це забирає багато часу, відтак водії не встигають їздити за графіком. У відповідь міський голова

Сергій Надал дав пану Мединському час до обіду, аби розібратися із ситуацією і навіть пригрозив звільненням.

Не справляються з валідаторами

Тим часом водії та перевізники прийшли у міськраду, аби обговорити всі проблеми з владою. Досі компромісу в усіх питаннях знайти не вдалося.

Одні водії маршруток розповіли, що страйк вони влаштували, бо вимагають, щоб влада повернула стару систему оплати за проїзд та забрала валідатори. Інші кажуть, що не проти електронної оплати, але їм потрібен кондуктор.

Шофери переконують, що нова система оплати підходить для великих триверних автобусів, а не для їхніх маршруток.

— Хочемо, щоб скасували ті валідатори, — кажуть протестувальники. — Ми не встигаємо робити все нараз, і це не наша робота, а кондуктора. У правилах дорожнього руху вказано, що видавати квитки пасажирам має саме кондуктор. А ми вже всі функції виконуємо: і слюсара, і кондуктора, і бухгалтеря.

Ще один водій додає, що йому набридло кожного дня повертатися з роботи з нервовим зривом.

— Ми не проти валідаторів. Просто я не маю десять рук, щоб бавитись з тими картками і дивитись за дорогою, — каже він. — Зміни міськрада запровадила, а людям нічого не пояснюють. А для пасажирів хто крайній? Водій. На закиди міськради, що шофе-

ри привласнюють готівку з транспорту, останні образились.

— З міським головою компромісу так і не досягнули — він назвав нас злодіями, — каже водій. — Ми ж просто просимо запровадити кондукторів.

Втім, деякі шофери проти кондукторів, мовляв тоді зарплату доведеться ділити ще й з ними.

Будуть додаткові пристрої на дверях

Тим часом, у міській раді наразі домовилися з перевізниками. Водіям вирішили нараховувати зарплату по-новому — за кілометраж. Електронну систему проїзду скасовувати не збираються, однак планують запровадити тестовий режим роботи маршруток — спеціальний зчитувач карток встановлять на задні двері маршрутки.

— Додатковий пристрій планують встановити в одну маршрутку, щоб пасажирів, які зайшли через задні двері, не передавали картку через весь салон, а проводили нею самі, — каже міський голова. — Через тиждень планують вирішити, чи дасть таке нововведення результат та чи варто купувати ці зчитувачі для всіх маршруток.

В тому, що водіям незручно приймати картки в пасажирів, Сергій Надал не бачить нічого проблемного, мовляв їм нема різниці, чи брати готівку, чи картки.

«Хай Надал сам сідає за кермо»

На умови влади пішли не всі водії. Так, після страйку чимало водіїв виїхали 11 січня без валідаторів, або просто німа не користуються. Дехто з незадоволених шоферів, вже написав заяву на звільнення. Йдеться про маршрут № 14.

— Так, ми страйкували, але так нічого і не вирішилось. Приїхав Мединський, сказав, що ми ініціатори. Ми сказали, що з тими валідаторами їздити не будемо. Він відповів: «То пишіть заяви на звільнення», — поділився шофер. — От всі водії 14-го маршруту і написали. Тепер допрацюємо два тижні до кінця місяця, а з лютого певно маршрутки № 14 взагалі не буде. Якщо пасажирів не підуть за водіями, то будуть стояти на зупинках ще довго. Хай Надал сам і сідає за кермо, раз нас злодіями обізвав.

До слова, у маршрутці № 19 невідомі побили фари за те, що водій не страйкував, як інші.

Квитки — лише з валідатора, старі талони — це сувеніри

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

З 15 січня у маршрутках має працювати система контролю. Водії автобусів повинні видавати пасажирам квиток з валідатора, а не звичайний, як раніше. Якщо пасажир не матиме такого квитка, то його оштрафують у 20-ти кратному розмірі від вартості проїзду, повідомляють у прес-службі міськради. А це 80 грн.

Проте тернополяни, які розраховуються за проїзд готівкою,

скаржаться, що водії не видають їм квитків взагалі, або ж дають старий квиток замість валідованого. І наразі жодного контролера ніхто не бачив, кажуть читачі.

Цікаво, що у різних маршрутках нашому журналістові видавали різні квитки — і старого зразка, і нового — з валідатора. На питання, чому така різниця і чи справді штрафуватимуть за відсутність валідованого квитка, один з водіїв впевнено відповів, що ніхто нікого штрафувати не буде. А те, що кажуть, ще нічого не означає.

До речі, про такі випадки у маршрутках розповідають і читачі.

— Зранку 15 січня водій автобуса № 6 видав на моє прохання квиток, але звичайний, — говорить тернополянка Ірина. — Я запитала, чому не з валідатора. Водій відповів: «А для чого тоді мені видавали ті талони? Щоб я на них дивилася?».

В аналогічну ситуацію потрапила й тернополянка Наталія.

— 15 січня в обід їхала в маршрутці № 14, усім пасажирам, які просили квиток, водій видавав ста-

рі талони, — каже вона. — Одна з жінок навіть посварилася з ним, наполягла, аби він видав квиток з валідатора, бо їй треба відчитатися на роботі.

Про те, який квиток насправді є легітимним, розповів директор ТОВ «Системний зв'язок» Віталій Васильків.

— Тернополяни повинні вимагати у водіїв лише квитки з валідатора. Відколи працює автоматизована система оплати проїзду, тільки такі талони є дійсними, старі квиточки чи інші папірці —

це сувеніри, які не мають законної цінності, — акцентує він. — Водії, які переконують, що різниці немає, обманюють пасажирів.

Начальник міського управління транспорту Ігор Мединський запевнив, що в маршрутках будуть контролери. Вони допоможуть вирішити багато питань. Крім того, міська рада направила звернення у фіскальну службу та поліцію для залучення їхніх працівників. Вони виявлятимуть порушення та притягуватимуть недобросовісних водіїв до відповідальності.

ВСЬОГО НЕ ДОРОБИЛИ, А КОНЕЙ ПОГНАЛИ

Скандал ■ Під час прямого ефіру розробник електронної системи оплати проїзду Віталій Васильків, пояснив, що всі проблемні моменти ноу-хау планують вирішити до кінця березня. Банківською картою у транспорті можна буде розраховуватись вже у лютому, а картка тернополянина наразі прирівнюється до електронного квитка

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 097-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

Баталії довкола електронної системи оплати проїзду у громадському транспорті тривають досі. Водії маршруток виступають проти цієї ініціативи. Пасажири не розуміють, навіщо було запроваджувати ноу-хау, якщо система добре не працює.

сума одразу за кілька поїздок, замість одної.

Про те, коли закінчиться весь цей каламбур і жителі міста зможуть безперешкодно користуватись громадським транспортом, не втрачаючи своїх коштів, поговорили під час прямого ефіру на сайті «20 хвилин» 12 січня. До участі в обговоренні проблем електронної системи оп-

Обговорити проблеми електронної системи запрошували перевізників та керівництво управління транспорту міськради. Перші не виявили бажання щось пояснювати. Не прийшов і начальник управління транспорту

Крім протесту незадоволених водіїв, самі жителі не розуміють, навіщо в міськраді коней погнало, якщо систему не доробили. Одна з проблем пасажирів — з їх електронного квитка списується

лати за проїзд ми запрошували перевізників та керівництво управління транспорту, зв'язку та комунікацій міськради. Перші не виявили бажання щось пояснювати, мовляв, преса нічого до-

МАР'ЯНИ ДОХВАТ

Гості прямого ефіру поділились своїми враженнями щодо змін оплати проїзду. Погодились, що вони потрібні, але проблем вилізло дуже багато

бродо про перевізників не пише. До начальника управління транспорту Ігоря Мединського ми намагалися додзвонитися три дні поспіль. Він або був зайнятий, або взагалі не реагував на дзвінки. Лише на третій день багаторазових спроб через прес-службу міськради вдалось з'ясувати, що очільник управління не прийде на прямий ефір, бо він і так всюди «на розхват». На репліку журналіста, що тернополяни хочуть почути відповіді від чиновників, коли ж нарешті проблема з транспортом врегулюється, Ігор Мединський зауважив, що він два тижні планував поїздку у

Львів, від якої відмовитися не може. Про зустріч наступного тижня нам також домовитися не вдалось. Для міськради, як бачимо, вже звична практика, що всі важливі питання, які стосуються жителів міста, вони вирішують у своїх кулуарах. А потім порційно видають лише ту інформацію, яку, з їхньої точки зору, потрібно знати.

Зауважимо, що гості ефіру записалися на програму майже на 40 хвилин. Оскільки через певні причини їхній час був обмежений, нам вдалось отримати відповіді лише на половину запитань з тих, що цікавлять тернополян. Їх наводимо нижче. Запис прямого ефіру ви можете переглянути на сайті «20 хвилин» або відсканувавши QR-код.

ГОСТЯМИ ПРОГРАМИ БУЛИ:

- директор ТОВ «Системний зв'язок» Віталій Васильків;
- депутат міськради Назар Зелінка.
- громадський активіст Олег Синовець;

НАЙЦІКАВІШІ ВІДГУКИ ІЗ САЙТУ TE.20MINUT.UA

Наталія

Про що домовились з перевізниками? Коли маршрутки будуть нормально їздити?

Віталій Васильків

За допомогою системи detransport ми слідкуємо за ними. На другий день після протесту 80% автобусів були на своїх маршрутах. Також по валідаторах, які видали водіям, ми дивимось, коли та які транзакції проводили, коли розпочали та закінчили зміну. Терміналами водії користуються не так жваво, як ми бачимо.

Позиція перевізників та шоферів одна — вони кажуть, що протест нібито не пов'язаний з виведенням готівки, а спалахнув через незручність користування пристроями. Серед аргументів лунають фрази, що вони не можуть стежити за безпекою руху. Проте в тримісячному тестовому режимі, коли вони мали вчитися і повідомляти про проблеми, ніхто про це не думав. Лише один перевізник належним чином проводив такі навчання водіїв, нас запрошували до себе, ми показували, як працювати з валідаторами. Інші підприємства відверто говорили, що нам потрібно розвернутися і йти назад.

Від редакції

Виходить, Ви всю вину перекладаєте суто на водіїв і перевізників, бо вони добре не вчилися. А як же проблеми зі зняттям більшої суми коштів з квитка, ніж потрібно?

Віталій Васильків

Згідно з програмою, сума тарифу знімається за один дотик. Варіантів технічної проблеми може бути кілька: водій неправильно поставив рулон у валідатор, бо не пройшов навчання. Другий момент — він неправильно проводить картою кілька разів. Ми змінили налаштування, тепер, коли водій проводить картою кілька разів, пристрій перепитує, чи він не помилився щодо повторної транзакції. Насправді є такі пасажири, які готові розрахуватися своєю картою за кількох людей. Вони мають на це право. Це особливо актуально в години пік.

Тернополянин

Скільки випадків було зчитування з карток більше, ніж за 1-3 секунди, коли з квитка знімало кошти не за одну поїздку?

Віталій Васильків

Офіційно таких заяв — 8. У цих випадках водії неправильно заклали рулон у пристрій. Якщо тернополяни потрапляли у такі ситуації, вони можуть прийти до нас, написати заяву. По номеру картки ми в базі перевіряємо всі транзакції та помилково зняття. Кошти або повертаємо готівкою, або кладемо на баланс картки.

Олена Сайко

Коли тернополяни будуть мати особисті онлайн-кабінети, де зможуть перевірити використані кошти?

Віталій Васильків

Ми наразі працюємо над веб-сайтом, де тернополяни зможуть перевірити історію списання коштів. У першому кварталі цього року плануємо завершити всі роботи.

Від редакції

У проекті Львів планує витратити на електронну систему оплати проїзду 10 млн. євро. Скільки за це «задоволення» заплатив Тернопіль?

Віталій Васильків

Плануємо витрати близько 2 мільйонів. До того, що вже є, плюс стаціонарні валідатори у великогабаритному громадському транспорті, крім передніх дверей. Також хочемо встановити по місту автоматизовані термінали поповнення карток.

Олег Синовець

Я маю дані по інших містах. Так, місяць тому підприємство в іншому місті закупили магнітні електронні квитки по 5,92 грн. Кияни замовляли картки з модифікованим безконтактним чіпом по 9,58 грн, житомиряни — за 15,40–16,40 (неперсоніфікована і персоніфікована). Чому в нас така висока ціна — 20 грн за електронний квиток?

Віталій Васильків

У Житомирі впроваджують те ж обладнання, що і в нас. У них немає картки жителя, лише електронний квиток. Тому вартість з ПДВ — 15,40 грн. Можливо, в інших містах відрізняється програмне забезпечення чи стратегія впровадження

електронної системи. На ціну впливає і кількість карток, які замовляємо. Ми придбали лише 5 тис. Чим більше беремо, тим дешевше. Останній раз замовляли картки по 17 грн з копійками за штуку штука плюс податки. Кінцева ціна — 20 грн.

userNam D

Чому в Тернополі розкупили проїзні? Невже міська влада не знала, яку загальну кількість закупила і не вела моніторинг надходження коштів із продажу (можна поррахувати скільки проїзних було продано).

Віталій Васильків

З понеділка має прийти ще 15 тисяч карток. Чесно, не розраховували на блискавичний ажіотаж.

userNam D

Чому міська влада не перейняла успішний досвід впровадження електронного квитка в інших областях (БЕЗ КАРТКИ ТЕРНОПОЛЯНИНА), а пішла своїм шляхом?

Назар Зелінка

Ну, це більше питання до міськради. Я вважаю, що зміни в оплаті потрібні. Однак є ряд суперечностей. Мені цікаво побачити всі умови конкурсу, коли на роль впроваджувача системи обрали ТОВ «Системний зв'язок». Підхід до реалізації програми помилковий.

Важливим моментом мала бути правильна диференціація вартості проїзду — готівковий і безготівковий розрахунок. Перевага — виведення доходів з тіні. Якщо система

досконало запрацює ми зможемо контролювати пасажиропотік, стежити за розкладом руху автобусів тощо.

Назар Зелінка

Чому на виконкомі затвердили, що безготівковий проїзд — 5 грн, а електронний квиток, як і картка тернополянина, — 4 грн. Чи це не спроба завести якомога більше коштів у даний ресурс? Звичайна банківська картка може дати той же ефект, але сума зараховуватиметься за кожну поїздку окремо.

Віталій Васильків

Спочатку мова йшла про трирівневий тариф: готівка — 6 грн, електронний квиток — 5 грн, а картка тернополянина — 4 грн. Розрахунок за банківською картою мав би також становити 5 грн. Наразі ми маємо лише дворівневий тариф. Картки тернополянина виготовляють не так масово, електронний квиток купити простіше. Тому все міняється по ходу впровадження. Відійшли від стратегії, діємо ситуативно. Хоча в мене це також викликає дискомфорт.

Андрій

Коли можна буде розрахуватись банківською картою?

Віталій Васильків

Договори з банками підписали, обладнання в транспорті підтримує цю функцію. Наразі налагоджуємо процес із платіжними системами — Visa та MasterCard. До кінця січня-початку лютого все має працювати.

ТРИ КОЛА ПЕКЛА ЧЕРЕЗ ДОВІДКОВИЙ АРМАГЕДОН

Казус ■ Машина активіста опинилась під арештом через нібито несплачений штраф — через 9 місяців після порушення. Є документи: штраф оплатив одразу. Проте родині довелося перейти через довідково-паперове пекло, аби довести правоту. Патрульні розводили руками і констатували: заборгованостей немає. Проте виконавча служба порушила провадження, хоча й попередила про арешт авто... вже після закриття справи

Ігор Василів каже, що через чиюсь халатність він втратив багато часу та перервав свої плани. Чоловік збирається йти до суду

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 095-875-33-60, IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

— Це треба вже врешті міняти! Держава і держслужбовці мають працювати на українців, тернополян, а не влаштовувати нам

«Навіщо принижувати людей? Навіщо ганяти кабінетами три доби? Коли вдасться вибити «совок» з голів держслужбовців, які ні за що нас не мають, хоча саме ми сплачуємо їм зарплату?»

за наші ж гроші три кола пекла з довідками і папірцями! — голова тернопільського осередку ВО «Автомайдан» Ігор Василів ледь стримує емоції. — Скільки ще людей загаятимуть в глухі кути і примушуватимуть оббивати пороги? Четвертий рік після Майдану! Якщо не можуть навести лад — нехай йдуть на іншу роботу. Цього терпіти вже несила!

Напередодні Нового року з родиною автомайданівця трапився прикрий інцидент. Чиясь помилка, чи більше — халатність, «переколотила» всю родину, примусила поміняти плани, оббігати купу інстанцій та взяти десятки нікому не потрібних довідок з печатками і без них. Хто за це відповідатиме, — цікавиться активіст і вже планує позиватись до суду, аби бодай

щось зробити, щоб припинити отой «довідковий армагедон».

— XXI століття на дворі, інтернет і розрекламовані спільні бази, — обурюється пан Ігор. — Навіщо принижувати людей? Навіщо їх ганяти кабінетами три доби, якщо все можна з'ясувати протягом кількох хвилин натиском десятка кнопок на комп'ютері? Коли вдасться вибити «совок» з голів держслужбовців, які ні за що нас не мають, хоча саме ми сплачуємо їм зарплату?

Зупинили за несплачений штраф

25 грудня дружину пана Ігоря, яка їхала за кермом його авто, зупинили поліцейські на КП у Рівненській області. І повідомили, що за інформацією системи «Рубіж», машина в арешті за несплачений штраф. Жінка зателефувала до Ігоря. Той, каже, був шокований і запевнив: такого просто не може бути.

— Дружина віддала патрульному документи, через хвилину 40 він повернувся і запевнив: авто таки в арешті, — пригадує пан Ігор. — Я не так часто порушую. Але маю правило: якщо так сталося — оплатю штраф одразу на місці. Або того ж дня у банку. Почав пригадувати — справді, ще на початку березня ми з дружиною і Лілією Мусіхіною їхали до Києва на акцію (саме ці жінки підтверджують: штраф активіст оплатив одразу — прим. ред.). І я пересік суцільну смугу між Дубно і Рівне.

Тоді авто активіста зупинили,

склали постанову і він, стверджує, погодився, що порушив та на місці оплатив. І забув про цю історію. Як виявилось — даремно.

— Де 5 березня, а де 25 грудня, — розводить руками Ігор Василів. — Тим більше, щонайменше двічі на тиждень я їжджу до Києва і назад своїм авто. На трасі є 4 КП з системою «Рубіж». Як за 9 місяців мене ні разу не зупинили?

Тоді на трасі дружина пана Ігоря увімкнула голосний зв'язок на мобільному. Чоловік просив патрульного подивитись уважніше, адже штраф тоді точно сплатив на місці. Доки патрульні перевіряли, Ігор намагався додзвонитись бодай кудись у Тернопіль. Проте марно — телефони виконавчої служби мовчали, бо на католицьке Різдво був офіційний вихідний. Тим часом по середині дороги між Тернополем і Києвом його дружина стояла фактично у полі і мала всі шанси далі йти пішки...

Сказали, що машина в арешті

— Врешті повернувся патрульний, — пригадує пан Ігор. — Каже: бачу, що штрафи сплачені, але... машина в арешті. Розуміючи, що в патрульного будуть проблеми, якщо відпустить дружину, я таки просив його повірити. І пообіцяв, що найближчим часом скину всі документи, що підтверджують про сплату.

Авто таки відпустили. Дружина зняла задній номерний знак, хоча і розуміла, що порушує, однак бодай якось було потрібно дістатись до столиці. А попереду були ще два

КП і «Рубіж». Авто одразу поставила в гаражі. Через два дні родина разом з дітьми мала виїжджати на відпочинок. І всі розуміли: про подорож, скоріш за все, потрібно забути. Принаймні доти, доки не з'ясується все з «неоплаченим штрафом».

— 3 самого ранку 26 грудня я почав дзвонити по інстанціях, спершу набрав управління юстиції, — розповідає пан Ігор. — Там порадили звертатись до міського відділення виконавчої служби — за місцем проживання. І дали три номери телефону. За двома ніхто слухавки не брав. За третім додзвонився, розповів історію і почув: я вам нічим допомогти не можу — дайте мені чек про сплату. Пояснюю: я сплатив патрульному. У відповідь — нічого не знаю. Всі питання до патрульних Рівного.

Тоді активіст зателефонував до тернопільських поліцейських, адже база одна. Там його вислухали, перевірили і підтвердили: все сплачено. Як до водія, до пана Василя жодних претензій патрульні не мають. Тоді пан Ігор просив: дайте довідку про це. Йому давали ще якісь номери, за якими телефонував. Всюди підтверджували: штраф сплачено, претензій нема. А от довідку не дають. Щоправда, за одним з номерів зазначили: штраф оплачений не 5 березня, а... 28-го — в подвійному розмірі.

— Який подвійний розмір, адже 28 березня я його фізично сплатити не міг — перебував в іншому місці, — обурюється пан Ігор. — Згодом через знайомих вдалось знайти платіжку. Так, справді,

хтось сплатив штраф 510 грн нібито в подвійному розмірі на Рівненську виконавчу службу.

Став заручником бюрократії

Чоловік мав терміново виїхати у справах до іншого міста. Далі з його довідками і платіжками бігав інстанціями близький товариш. Той завів платіжку до виконавців. Вони наступного дня (!) надали папір, що провадження закрито. Вже з цим документом бігли до нацполіції, адже машина під арештом — аби зняли з бази розшуку. І врешті всі копії вислали рівненським патрульним.

— Мені все одно, хто і чому оплачував в подвійному розмірі вже сплачений мною штраф, — каже Ігор Василів. — Мене цікавить інше: чого не через мою помилку моя родина стала заручниками безглуздої бюрократії? Чому я маю не по своїй вині оббивати пороги і кланятись усім? На четвертому після майданному році ми маємо совкову банду, члени якої, маючи базу, ганяють людьми і відповідають, чого ви дзвоните — ви прийдіть сюди. Так, це банда. «Банда-довідка».

Чому у державних органах досі бардак, а службовці, зарплату яких ми сплачуємо з власних кишень, дозволяють собі подібне, обурюється активіст. Людина звертається до держслужбовця, як до держави в цілому, і вона потребує допомоги. А її натомість «футболять».

— Кожен з них має комп'ютер і бази — все зроблене нашим коштом, — каже Ігор Василів. — Невже не можна з'єднати ті бази? Невже той патрульний має ризикувати роботою, але залишатись людиною? Чому у виконавчій службі забули, що вони також люди?

До речі. В управлінні патрульної поліції активіста нагадали: виконавча служба мала б повідомити, що до нього чи його майна вчиняються якісь дії. У цьому випадку, що через заборгованість авто під арештом. Однак, жодних повідомлень ні на пошту, ні іншим чином не надходило, стверджує як активіст, так і члени його родини. Щоправда, 6 січня 2018 року в поштовій скриньці пан Ігор виявив такий лист виконавчої, що є провадження щодо арешту його майна. Хоча саме провадження вже закрили... 27 грудня 2017 року.

Кожен може себе перевірити в Реєстрі боржників

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60, IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

Виконавча служба не скасовує постанов. Це робота патрульної поліції. Але якщо порушник має документи, які свідчать про сплату штрафу, провадження закривають, каже заступник начальника головного територіального управління юстиції в області з питань державної виконавчої служби Андрій Хічій.

— Є Кодекс про адмінправопорушення, — каже Андрій Хічій. — Якщо відносно особи склали адмі-

нматеріали, закон покладає на неї обов'язок заплатити. Якщо не згоден з оплатою, ти маєш право оскаржити це в адміністративному чи в судовому порядку впродовж 10 днів. Порушник зобов'язаний в передбачений законом термін оплатити штраф, інакше він подвоюється і скеровується в органи Державної виконавчої служби (далі — ДВС — прим. ред.).

Адмінматеріал стосовно Ігоря Василя склали 5 березня, сплатив штраф (за документами — прим. авт.) він 28 березня, каже Андрій Хічій. Чому справа потрапила

до виконавців — причин може бути кілька, приміром збій системи оплати та людський фактор.

— Тоді залишається питання — яким чином постанова про порушення потрапила в ДВС? — запитує Андрій Хічій. — Постанови скасовує, якщо є підтвердження оплати, патрульна поліція. Будь-хто може зайти в реєстр боржників на сайті Мінюсту і перевірити, чи відносно нього відкриті провадження. Це, правда, стосується лише проваджень, відкритих після 5 січня 2017 року. Шойно державний виконавець

відкриває провадження, боржник автоматично потрапляє до цього реєстру. Якщо ви себе знайшли у цій базі, але маєте документи, що підтверджують оплату штрафу, потрібно з ними звернутись до органу, який відкрив провадження, радить Андрій Хічій.

— Якщо особа сплатила штраф, відповідно, цей орган відкликає виконавчий документ з ДВС, — запевнив Андрій Хічій. — І у виконавця буде підстава завершити дане виконавче провадження без стягнення подвійного розміру штрафу.

ДОВІДКА

Якщо виникли питання з різних питань права, скористайтесь онлайн-сервісом www.terjust.gov.ua Головного територіального управління юстиції. Там є відповідальна особа, яка контролює надходження запитів і оперативно дає відповіді. Єдиний державний реєстр боржників <https://erb.minjust.gov.ua/>

НЕЧИСТЬ, ГІГАНТСЬКІ ФІГУРИ, СПІВИ... ЯК КАРНАВАЛИЛИ НА МАЛАНКИ

Свято ■ Маланки святкували з 13 на 14 січня у Горошовій та Усті на Борщівщині. А також у Красноільську на Чернівеччині. Тамтешнє дійство вразило тернополян чи не найбільше. Стільки людей в образах нечисті та гігантських солом'яних фігур ви ще не бачили!

ДІАНА ОЛІЙНИК, ЮЛІЯ НІКІТІНА,
 20HVYLYN@GMAIL.COM

На святкування Маланки у Красноільську Чернівецької області з'їжджаються звідусіль, щоб подивитись на грандіозне дійство. Для багатьох цей колоритний карнавал може бути навіть шокуючим.

Тернополянин Олег Синовець багато чув про Маланку в Красноільську. Тож цього року вирішив побачити дійство на власні очі. Його вразили масштаби та колосальна підготовка мешканців села.

«Люди там настільки вживаються в роль, що нечисть насправді починає себе незрозуміло поводити — вони качаються по землі, повзають, розмахують сокирами та булавами»

— Подія просто грандіозна, краще один раз побачити, ніж сто разів почути, — каже Олег. — Родзинкою свята були костюми з соломи — кількадеметрові метелики, ведмеді. Людина без фізичної підготовки такого вбрання не влягне. Тільки здається, що солома легка. Насправді двоє людей мусили допомагати підвестись тому метелику, який сів перепочити. Вражає те, що в цьому дійстві залучені майже всі мешканці села, а не 100–200 як ми думали.

Вражаюче видовище

Тернополянин каже, що на дев'ять було чимало екстремальних та страшних сцен, тому вразливим радить не їхати туди.

— Люди там настільки вживаються в роль, що наприклад нечисть насправді починає себе незрозуміло поводити — вони качаються по землі, повзають,

розмахують сокирами та булавами, — розповідає тернополянин. — Костюми — один колоритніший за інший. Найбільше мене вразив образ одного з мешканців: його одяг був з кролячого хутра, а до нього причіплені лапки та голови мертвих кроликів. Дехто був взагалі напів роздягнений, а на вулиці ж мороз! Видовище вражаюче, я не шкодую, що поїхав.

Добиралися тернополяни до Красноільська з пригодами.

— По дорозі зупинились десь 15 разів через блокпости, — розповідає Олег Синовець. — Люди в селах не пропускають машини, поки їм не даси викуп. До речі, в цьому селі мало хто з молоді розуміє українську, лише румунську та трохи російську. Маланка у Красноільську — це не пафос у масках, це справжня історія, яка прийшла ще з дохристиянських часів. Частину пісень, які лунають там, вони й самі вже не повністю розуміють. З покоління в покоління передають костюми та традицію і немає значення, який зараз рік. Їхали туди аби долучитися і зарядитися тою енергією, бо насправді дуже важко втриматись, щоб не почати пританцьовувати у їхніх ритмах і не співати разом з ними про ведмедя Урсу — святу для них тварину.

Возили гігантського собаку

Під час святкування в Горошовій на майдан вивозили велетенську фігуру символу 2018 року — Жовтого Собаки. Не обійшлося і без театралізованого дійства, під час якого переодягнені мешканці відтворювали найбільш резонансні події минулого року.

Свято Маланки у Горошовій відбувається уже 50 років поспіль. Щороку сюди з'їжджаються тисячі гостей. А місцеві готують неймовірне дійство з вертепами, танцями, конкурсами, забавами. Готують костюми і конструкції за тиждень-два, а то й більше, розповідає місцева мешканка пані

ПРЕС-СПУЖЕВА ОБЛАДМІНІСТРАЦІЇ

Маланка заходить в кожну хату, де є незаміжня дівчина. Там танцюють, співають, здійснюючи цілий обряд.

ОЛЕГ СИНОВЕЦЬ(3)

На святі Маланки у Красноільську можна було зустріти чоловіків у образах всякої нечисті. Вони так входили у свою роль, що навіть мороз їх не лякав

Зберігають родинні традиції

Жителька Горошової пані Леся прийшла на свято в старовинному одязі. Розповідає, що кожух перейшов їй у спадок ще від прабабусі. Його бережуть і доглядають, щоб мати що одягнути на такі колоритні свята, як Маланки.

— Для мене то дорогий стрій. Це святковий одяг, не на щодень, тому зберігся. Це кожух і горбатка (спідниця), — розповіла жінка. — Його берегли і бабуся, і мама.

Цього року на святі було дві Маланки. Хлопців одягали за всіма традиціями.

— Я вперше переодягнувся на Маланку, — розповідає 11-класник Назар з Горошової. — Я сам погодився. Тут не змушують, то треба самому захотіти. Одяг, в якому ще наші бабці ходили, збирали по усіх хатах. У нашому селі є жінка, яка знається на традиціях, і нас вбирає. До речі, мій дід колись був Маланкою, але тоді це не дозволялося. Але вони хотіли зберегти традиції і передати їх нам. Традиція давня: 13 січня беруть парубка і переодягають на Маланку, так як зараз мене. Близько опівночі парубки збираються партіями і ходять маланкувати до дівчат. Дівчата пригоспають гостинцями. А десь година друга повертаємося на майдан, палимо тут дідуха і танцюємо. Маланка стає в середину, біля неї парубки. Навпроти стає дівчина. Маланка з хлопцями ловляться попід руки і бігають на дівчину взад-вперед та співають пісню «Ой, пішов дід на став та й рибку спіймав, та й рибку несе, бороною трясє». Другий парубок бере ту дівчину в танець і Маланка, може взяти від дівчини гостинці і роздати парубкам, музикантам і ще забрати собі. Не можна лишати ті гостинці, бо для дівчини то вважається образливо.

До речі, гостей, які їхали на Маланки в Устя та Горошову зустрічали «поліцейські». Їм треба було дати кілька гривень, щоб поїхати далі. Якщо давали більше ніж 10 грн, то вони пропонували безкоштовну фотосесію біля їхнього «лімузіна».

На карнавалі у Красноільську можна було побачити ось таких метеликів

На свято Маланки у Горошовій кожеш учасник сам придумує собі костюм

ЯК ПРАЦЮЄ ЕЛЕКТРОННИЙ ЗАПИС ДО ДІЛЬНИЧОГО ПЕДІАТРА

Зміни ■ Чиновники запевняють, що електронна реєстратура у дитячій поліклініці працює справно. Однак батьки нарікають, що система недосконала. Найгірше те, що потрібно кілька днів чекати аби потрапити до лікаря

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Ще наприкінці минулого року у Тернопільській міській дитячій поліклініці, що на Федьковича, 16 офіційно почала працювати електронна реєстратура. Зареєструватися можна на сайті Тернопільської міської дитячої комунальної лікарні — <http://tmdkl.te.ua>. У міськраді кажуть, що нововведення запровадили, аби пацієнти не стояли у довжелезних чергах та зекономили свій час. І справді черг у коридорах поліклініки зараз немає. Та як виявилось, нова система працює не так, як хотілося б, кажуть батьки.

Що кажуть батьки про систему

Ми опитали батьків маленьких тернополян і вони розповіли, що новація їм сподобалась і сама концепція хороша. Проте на сьогодні система дещо не допрацьована і потребує вдосконалення.

— Кілька днів тому, я була з малюком на огляді в педіатра в дитячій поліклініці, що на Федьковича, до якого записалися через електронну систему, — розповідає мати двох дітей пані Надія. — Теоретично, до профільних спеціалістів мають записувати дільничні педіатри, але нас чомусь не записали. Пояснили, що виходять

— Нам до лікаря потрібно було ще 9 січня, однак чергу електронна реєстратура показала аж на 17 січня. А якщо дитина захворіла? Йти під кабінет з хворим малюком і надіятися, що може приймуть? Так можна весь прийом просидіти і до лікаря так і не потрапити, — обурюється Наталія Мельник.

Реєструє лише одну дитину

Матері також кажуть, що двох або більше дітей записати до лікаря з одного акаунта неможливо. Однак вони креативлять, і на прийом записують просто одного, а йдуть з двома, якщо нічого серйозного.

— Лікар встигає оглянути і послухати за один прийом і старшу і молодшу дитину, — розповідає Роксолана Івашук. — Там більша проблема з профільними, до яких важко записатися.

З проблемою електронного запису до вузьких спеціалістів, зіткнулася також пані Олена.

— В домашніх умовах запис до вузького спеціаліста неможливий, — каже пані Олена. — На гарячій лінії роз'яснюють тим, що система ще не налагоджена. А в телефонному режимі не записують, мовляв не мають права згідно з протоколом.

Жінка каже, що прийшла з двома маленькими дітьми у поліклініку. Одній дитині два роки, іншій дитині три. З однією

Раніше, аби потрапити з дітьми до педіатра тернополянки Катерині Вихрій доводилося вистояти чергу. Електронним записом жінка ще не користувалася, але сподівається, що це спростить життя і батькам, і медикам

динами тих вузьких спеціалістів яких потрібно.

Мама надіються, що за місяць систему налагодять і вона працюватиме чіткіше.

Записатись сьогодні на сьогодні неможливо

Нова система ще вдосконалюється, тому виникають нюанси у роботі, зауважує головний лікар Тернопільської міської дитячої лікарні Андрій Артимович.

— Записати дитину до лікаря через е-систему «сьогодні на сьогодні» неможливо, оскільки є жива черга, — наголошує пан Артимович. — Бувають випадки, коли терміново потрібно до лікаря. І ми такі моменти також передбачили. Тому залишили третину місць для людей без е-черги. Крім того сьогодні не кожен має змогу використовувати е-систему.

Якщо пацієнту потрібна невідкладна допомога, то звичайно ніхто йому не може заборонити прийти безпосередньо до лікаря на прийом, продовжує співрозмовник. Однак планова допомога сьогодні повинна чітко регулюватися, що і відбувається відповідно до нової медреформи. Проблеми з чергами не могли вирішити багато років. Сьогодні ж поступово все вдається.

Недосконалості обіцяють виправити

Щодо системи, яка «підвисає», то пан Артимович каже, що техніка нова і все має працювати

справно. Однак багато чого ще на рівні впровадження, тому все можливе.

— Ми сьогодні використовуємо послуги кращих інтернет-провайдерів міста, також ми придбали кращі, готові автоматизовані робочі місця, в які входить: мережа, сучасна техніка, програмне забезпечення і навчання персоналу, — наголошує Андрій Артимович. — Тобто ми придбали весь необхідний комплекс найвищої якості. Ми все робимо поетапно. Зараз працюємо над встановленням е-системи у всіх поліклінічних відділеннях міста, після чого будемо створювати одну єдину мережу, де будуть електронні історії хвороб пацієнтів тощо. Якщо є десь

недосконалості, ми все виправимо, але потрібно розуміти, що на все потрібен час.

Щодо графіків лікарів, то над цим також працюють і їх будуть оптимізувати.

— Все одразу зробити не можливо, на все свій час, — продовжує пан Артимович. — Крім того ми маємо п'ятиденний робочий тиждень. Однак, наша поліклініка працює у суботу і неділю. За цю роботу на вихідних лікарі та допоміжний персонал нічого не отримують. Тому ми змушені давати їм вихідні серед тижня. відповідно це впливає на роботу всієї системи. Ми також вивчаємо це питання, тому графік буде вдосконалий.

«В реєстратурі нам сказали: «вибачте на сьогодні місць немає» і запропонували до лора прийти пізніше. Після благань лор прийняв без запису, оскільки дитина капризувала від болю вуха та мала температуру»

накладки — мовляв профільний спеціаліст може бути на профогляді, а в графіку прийому цього не відображено.

Чому не можна звести ці два графіки в один — невідомо, обурюється жінка, але наразі запис до профільних лікарів — тільки через реєстратуру.

Система глючить і підвисає

Крім того, як кажуть мами електронна система зависає.

— Картки пацієнтів відкриваються довго, — розповідає пані Надія. — Часом буває, що лікар встигає прийняти кількох пацієнтів, поки відкриється потрібна картка.

Про недосконалі графіки говорять й інші мами, зокрема Наталія Ціщик та Наталія Мельник. Жінки кажуть, що зареєструватися легко, однак не на потрібний день.

дитиною її потрібно до лора, з іншою — до окуліста.

— В реєстратурі нам сказали: «вибачте на сьогодні місць немає» і запропонували до лора прийти на наступний день, а до окуліста аж через день, — каже пані Олена. — Після моїх благань лор все-таки прийняв без запису, оскільки дитина капризувала від болю вуха та мала температуру.

Жінка каже, що до окуліста довелося йти за записом через два дні. Скільки б разів вона не зверталася до лікаря, з сьогодні на сьогодні записатись їй так і ще не вдавалось ні до лора, ні до окуліста, а ні до невропатолога. Пані Олена розповідає, що на все треба витратити аж чотири дні. До слова, це з врахуванням ще направлення від дільничного, який теж не працює весь день, а лиш певні години, які не завжди збігаються з го-

Як записати на прийом двох і більше дітей

У прес-службі міськради кажуть, що записати двох і більше дітей можливо з одного акаунту.

— Аби записати кілька дітей не потрібно створювати новий кабінет, — кажуть у міськраді. — У відповідному полі необхідно ввести прізвище другої дитини та її дату народження. Таким чином Кабінет створюється на маму, тата чи опікуна, а записуємо на прийом дитину.

Якщо батьки вже зареєстрували Кабінет на дитину, це не є критичною помилкою, продовжують у мерії. У кабінеті однієї дитини, без проблем можна аналогічно записати і

інших дітей, все просто.

Щодо запису до вузького спеціаліста, то у міськраді кажуть, що реформа охорони здоров'я передбачає безкоштовне відвідування вузькопрофільного спеціаліста за наявності направлення педіатра.

— Такий підхід зумовлений і тим, що прийом вузькопрофільного спеціаліста повинен передбачати наявність певних обстежень, відповідно до результатів яких спеціаліст швидше і якісніше надасть консультацію та визначить захворювання, — додають в міськраді міста.

ПРИВЕЗТИ ЕЛЕКТРОМОБІЛЬ З ЄВРОПИ ТЕПЕР БУДЕ ДЕШЕВШЕ

Перспективи ■ З першого січня почали діяти нові зміни у Податковому кодексі України. Нововведення стосується скасування ПДВ, акцизу та ввізного мита на ввезення в Україну електромобілів. Норма закону діятиме протягом 2018 року

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Вже кілька днів діють нові норми у Податковому кодексі України, що скасували для українців будь-які платежі за ввезення авто з іноземною реєстрацією. Щоправда, норма закону стосується виключно машин, які обладнані одним або кількома електродвигунами. Про це йдеться у прийнятому законопроекті № 6776-д про внесення змін до Податкового кодексу, тим самим скасувавши для українців податок на додану вартість та акциз на ввезення в Україну електромобілів.

Авто заряджає від розетки

Тернополянин Сергій Іванов вже майже рік їздить електромобілем Nissan Leaf SV 2015. Хоч таке авто і не дешево задоволення, та чоловік переконався у його перевагах. Заряджає машину вночі від центральної електромережі, так вигідніше.

— Мені аби повністю зарядити автомобіль потрібно близько шести годин, — каже тернополянин Сергій. — За день можна виїздити до 120 км. Однієї зарядки вистачає аби доїхати до Львова. Щодо сервісного обслуговування, то в електромобілі особливо немає що ладнати. Підвіска в ньому від Nissan Juke, гальмівна система від Nissan Murano. Сам електродвигун майже вічний.

«Якщо порівняти річні витрати на паливо (100 км у рік — ред.) та інше для BMW та Nissan Leaf, то для бензинового авто виходить кругленька сума — близько 3,5 тис. доларів.

А для електрокара витрати становлять усього 700 дол.»

Чоловік каже, що у самій електроніці, без зайвих проблем, може розібратися будь-який тямущий профільний фахівець на сервісному центрі. Крім того, існує програма для смартфона, завантаживши яку можна й самому робити діагностику автомобіля. Єдине з чим може бути хоча б якась проблема — батарея.

— Батарея в цьому авто сегментована, проте, у випадку зламу будь-який сегмент можна замінити, — продовжує співрозмовник. — Електромобіль вигідний, але лише в межах міста, оскільки на далекій відстані ним не поїдеш.

3500 грн за рік на електрику

Чоловік наводить власні розрахунки, які він провів.

— У мене вдома встановлений двоштарфний лічильник, і якщо авто ставити на зарядку вночі, то за весь рік витрати станов-

лять на зарядку батареї усього 3500 грн, — запевняє Сергій Іванов. — Щодо розхідних матеріалів, тобто масла, гальмівних колодок тощо, то в порівнянні з класичним авто, що має двигун внутрішнього згорання, в електрокара розхід цих матеріалів вдвічі менший.

До слова, електродвигун зупиняє авто внаслідок рекуперації двигуна, відповідно гальмівні колодки практично не стираються. Щодо масла для двигуна, то вартість його близько 500 грн, а не 1200 грн, як у простої машини й потрібно його замінити після 30 тис км, а не як у звичайній при 8-10 тис км. Співрозмовник каже, що усі свої розрахунки витрат він прирівнював до автомобіля BMW з бензиновим двигуном у 2 літри.

— Якщо порівняти річні витрати на паливо (з розрахунку, що кожного дня весь рік водій найїжджає 100 км. — прим. ред.), страхівку, колодки, масло та інше для BMW та Nissan Leaf, то для бензинового авто виходить кругленька сума близько 3,5 тис. доларів, — каже тернополянин. Проте для електрокара витрати становлять усього 700 дол., — економія очевидна.

Таке авто гаманець не спустошує

У Тернополі є проблема із заправкою електрокарів, розповідає інший тернополянин — власник Toyota Rav 4 EV 2013 — пан Сергій. Насправді досить мало станцій, де можна зарядити автомобіль.

— Сьогодні доцільно встановлювати на стоянках подібні зарядні станції для електромобілів, де без проблем можна було б зарядити авто, — каже водій електромобіля. — Оскільки не кожен має гараж, де б міг під'єднатися до домашньої електромережі.

Щодо сервісу, то пан Сергій каже, що з цим проблем немає. — Гаманець така машина не спустошує, — жартома каже пан Сергій. — За 11 місяців я зекономив лише на паливі 25000 грн.

Щодо електрозаправок, то ще 28 грудня 2016 року на виконком міста розглядав питання розміщення в різних частинах обласного центру можливості облаштування п'яти заправок для електроавтомобілів. Проте з того часу не встановили жодної. На сьогодні у місті є лише одна станція, що діє, і то на території ресторану. Тернополяни вирішили діяти. 10 січня 2018 року Юрій Калиняк зареє-

— За день можна виїздити до 120 км. Однієї зарядки вистачає аби доїхати до Львова, — каже власник електромобіля Nissan Leaf SV 2015 Сергій Іванов

стрував петицію на відповідному порталі e-dem.in.ua з вимогою «Створення повноцінних зарядних станцій для електромобілів в Тернополі».

Закон на гібриди не поширений

У Мінінфраструктури вже підраховали, що без ПДВ, акцизу та ввізного мита, вартість електрокарів знизиться щонайменше на 17%. Проте у Державній фіскальній службі України кажуть, що ціни на електрокари знизяться ще більше — до 20%. А ввізне мито на електромобілі скасували ще три роки тому.

— З першого січня 2018 року повністю звільняються від будь-якого оподаткування та мита ввезені на територію України автомобілі, що обладнані одним або декількома електродвигунами, — коментує начальник відділу адміністрування митних платежів Тернопільської митниці ДФС Іван Попович. — Нові зміни не стосуються авто, що мають гібридні двигуни, їх розмитнюють на загальних засадах.

Реєстрація авто усього за 740 грн

Аби поставити іноземний електрокар на місцеву реєстрацію доведеться витратити мінімум зусиль та коштів.

— Потрібно мати документи з митниці. На їх підставі ми здійснюємо реєстрацію транспорту, — коментує спеціаліст сектору кадрового забезпечення та зв'язків з громадськістю регіонального сервісного центру МВС в Тернопільській області Василь Барановський.

Щодо витрат на реєстрацію, то якщо це вперше, то власнику машини доведеться сплатити у касу 720-740 грн, плюс 3-5% від вартості транспортного засобу на рахунок Пенсійного фонду.

Купують набагато більше електрокарів

Ринок електрокарів в Україні за три роки показав непоганий ріст у відсотковому співвідношенні. Зокрема, з 2015 по 2017 рік він зріс практично на 729%. Проте

ЧИ ВИГІДНИЙ ЕЛЕКТРОКАР	
ЗВИЧАЙНИЙ АВТОМОБІЛЬ	ЕЛЕКТРОМОБІЛЬ
Витрати на паливо - 255 грн на 100 км Бралася до уваги середньостатистична витрата палива по місту: 12 л на 100 км, при ціні на бензин марки А-95 - 21,30 грн/літр	Витрати на паливо - 27,3 грн на 100 км. Бралася до уваги витрата електроенергії електромобіля Nissan Leaf: 15 kWh* год на 100 км, при ціні за 1 kWh* год - 1,3 грн
Регулярне відвідування СТО Відвідування, пов'язані з частими плановими оглядами, поломками, заміною витратних матеріалів і т.д.	Техогляд - один раз в 30 тис. км Простота і надійність конструкції електромобіля дозволяє набагато рідше відвідувати СТО
Витрати на витратні матеріали Необхідність у купівлі дорогого моторного масла, фільтрів і т.д.	Мінімум витратних матеріалів У електромобілях відсутня моторне масло, фільтри, різні рідини

якщо говорити про кількісний вимір, то картина не така красномовна. Так, на Тернопільщині у 2015 році зафіксовано усього 1 електрокар, у 2016 році — 9, а вже у 2017 році — 30 штук. Такі цифри наводять у Регіональному сервісному центрі МВС в Тернопільській області.

На вітчизняному ринку електромобілів понад 85% машин вживані. Якщо у 2016 році частка нових електрокарів становила майже 45%, то в 2017 році — лише 15%.

Згідно з даними асоціації «Укравтопром» на сьогодні найпопулярнішим електрокаром в Україні залишається Nissan Leaf, на другому місці BMW I3, на третьому — Tesla Model S. На четвертому місці електрична версія Ford Focus і на п'ятому місці електромобіль Fiat 500 E.

Чи знизили ціни на авто дилери

Для аналізу цін ми обрали популярну модель електроавтомобіля Nissan Leaf. З'ясували, що авто Nissan Leaf SL 40kWh BOSE 2018 року випуску в автосалоні вартує понад 1,4 млн. грн, або майже 42 тис. євро. У тому ж автосалоні нова машина, однак з 2016 року випуску та дещо меншою потужністю в 30kWh коштує значно менше — 807 тис. грн, або майже 24 тис. євро. До слова, ціни на авто були актуальні, як минулого року так і цього.

Проте на сайті Auto.ria. дилери за такий же автомобіль, але привезений з закордону і з невеликим пробігом, без української реєстрації, просять значно менше — 297 тис. грн, або — 8776 євро. Таке авто також дилери транспортують зі США. Його ціна в середньому 14-15 тис. доларів.

Відповідно до нового закону, вартість машин з нового року мала б знизитися до 20%. Наразі автодилери на електрокари чомусь не поспішають знижувати ціни. Місцевий автодилер Ростислав, який займається електрокарами розповідає, що нові зміни у податковому законодавстві на недорогі авто особливо не вплинуть. Однак відчутно ціни знизяться на електромобілі преміум класу, такі Tesla. Їхня ціна знизиться щонайменше на п'ять тис. доларів.

На сайтах з продажу авто у Європі, можна побачити, що тамтешні автодилери оцінюють нові машини дещо дорожче, ніж в Україні. До прикладу, у Франції та Британії Nissan Leaf SL 30kWh коштує від 25 тис. євро, в Австрії понад 30 тис. євро, а у Німеччині ще більше — 32 тис. євро. У Польщі та Чехії — близько 26-28 тис. євро. Проте не все так страшно з покупкою електроавто для мешканців Євросоюзу. Тамтешня влада розробила ряд державних пільгових програм на придбання екоавто, що може знизити вартість нової машини на 8-10 тис. євро.

14 РОКІВ НЕ ВЖИВАЄ М'ЯСА, РИБИ І ЯЄЦЬ

Стиль життя ■ Йог і вегетаріанець дотримується принципів, що м'ясо, риба і яйця не корисні для людини. Не готує більше, ніж потрібно на сніданок, обід чи вечерю та не вживає їжі, яка пролежала більше ніж три години. Виняток — випічка, яка за кілька годин не псується

АРХІВ ВОЛОДИМИРА СОВИ

Володимир Сова (39 р.) вже 14 років не їсть м'яса, риби і яєць. Каже, що чудово почувається і ділиться своїми знаннями зі всіма охочими

ДІАНА ОЛІЙНИК, 067-346-52-39,
DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

Тернопольянин Володимир Сова переконаний, що серед здорової їжі не має бути м'яса, риби та яєць. Без них людина почувається бадьорішою, ясніше мислить, має кращу працездатність і загалом щасливіша й живе довше. Він 14 років не їсть м'яса, риби і яєць — практикує йогу і лактовегетаріанство, тобто споживає усе, крім зазначених трьох продуктів, молоко, молочні продукти та мед дозволені.

Через три години їжа шкідлива

А ще головне правило здорового харчування — їсти лише свіжу їжу. Тож щоразу він готує собі рівно стільки, скільки потрібно на один прийом. Каже, що те, що пролежало більше ніж три годин — шкідливе, не кажучи вже про страву, які простояли в холодильнику кілька днів. З точки зору йоги таку їжу не рекомендують вживати взагалі. У такий спосіб він харчується уже багато років. Зараз

змирилася з його вибором. І тепер, коли готує для родини «Олів'є», то м'ясо і яйця викладає окремо, щоб кожен їв так, як йому подобається. Крім того, Володимир заправляє собі салат не майонезом, а спеціальним вегетаріанським соусом.

— Коли мені було 25, мене не задовільняв той спосіб харчування, який був раніше. Я працював вчителем, і мені не подобався стан, який виникав після їжі: хотілося спати, важко було зосередитися на якійсь справі, — пригадує Володимир. — Тому я шукав інформацію про інше харчування. Так натрапив на семінар, тема якого прямо і не була пов'язана з харчуванням, але там була фраза, що вживання м'яса, риби і яєць не буде сприяти вашому розвитку, в тому числі і духовному. Мене не довелося довго переконувати чому саме так, я просто прийняв це. Десь місяць я дотримувався такого харчування. Але поставився трохи фанатично до цього — просто різко в один день відмовився від усього. І це було не дуже добре. Місяць так про-

гнучке тіло, але і про те, щоб воно було чистим, то йога допомагає контролювати кількість їжі і робити вибір на користь корисних продуктів. Також він відзначає, що відмова від шкідливої їжі сприяє покращенню гнучкості тіла.

— Спочатку це було для мене навіть трохи героїчно, зараз — це звичні речі, — розповідає йог і вегетаріанець Володимир Сова. — Переконаний, якщо харчування не поєднувати з практиками медитації — це зробити набагато складніше, бо розраховуєш тільки на власну силу волі, а «спокус» є багато, можна не втриматися. Якщо поєднувати з медитуванням, то контролювати кількість їжі та вибір продуктів легше.

По-справжньому відчуває смак їжі

Переконання пана Володимира базуються на йогівському вченні. Головне тут певні впливи на людину — гуни (з санскриту). Якщо спроектувати це на харчування, то є гуна благочестя, пристрасті й невігластва. Хто перебуває під впливом гуни благочестя, того переповнює відчуття щастя і гармонії. Їжа, яка підпадає під цей критерій, корисна для здоров'я, продовжує життя. Це їжа масляниста, соковита, це каші, овочі, фрукти, горіхи, насіння, сухофрукти, молочні продукти, мед.

В гуні пристрасті їжа, яка надто гірка, кисла, перчена, гостра, солена, гаряча — розпалює пристрасть, викликає захворювання і, відповідно, нещастя. В цю категорію потрапляє їжа з часником, цибулею. Тобто, навіть якщо вона на перший погляд вегетаріанська, але пересолена, переперчена, а ще з часником чи цибулею, то вона не корисна.

Їжа з гуни невігластва — це їжа несвіжа — тобто приготована довше, ніж за 3 години до прийому їжі.

— Наприклад, каші я не варю цілу каструлю, щоб вона цілий

день стояла, а лише на один прийом, — розповідає вегетаріанець. — Раніше мама готувала, щоб було на три дні, на тиждень. Але за впливом на здоров'я це не корисно. Така їжа викликає хвороби, неадекватну поведінку, якісь нездорові думки.

Тож базові речі харчування чоловіка такі: шкідливими є м'ясо, риба і яйця. Дрібніші шкідливі продукти: дріжджі, дріжджовий хліб, цукор, сіль, часник, цибуля, кава, чай. Часник і цибуля перебувають у гуні невігластва, мають різкий неприємний запах. Ці

продукти стоять на рівні з м'ясом, рибою, яйцями та алкоголем.

— Згодом, коли певний час не вживати деяких продуктів, очищуються смакові рецептори і ти по-іншому починаєш сприймати смак їжі. Тоді відчуваєш справжній смак овочів, фруктів, не потрібно штучного підсолодження і додаткової солі. Хоча мама про мою їжу каже, що вона як трава, — сміється Володимир. — Я ж насолоджуюся смаками фруктів, овочів, горіхів, насіння. Є велика різниця навіть чи їсти їх свіжими, чи тушкованими чи обсмаженими.

«Спочатку поставився трохи фанатично, просто різко в один день відмовився від усього. І це було не добре. Місяць так протримався і вже ледве ходив. Було таке відчуття, що просто недоїдав. Зрозумів, що треба усе робити поступово»

чоловік дійшов до такого рівня, що не лише відмовився від м'яса, риби і яєць, а й замінив практично всі звичні для загалу, але некорисні з точки зору вегетаріанців, продукти на власне вегетаріанські. 3-4 роки тому відмовився від цукру.

На своєму досвіді пан Володимир переконався, що такий спосіб харчування набагато корисніший від традиційного. Своїми знаннями він щонеділі безкоштовно ділиться з усіма зацікавленими в клубі «Практична мудрість».

— Раніше наш клуб був англійським, в обласній науковій бібліотеці в центрі «Вікно в Америку», але людей, які цікавляться йогою і вегетаріанством і знають англійську є відносно мало, тому ми вирішили проводити заняття українською, — розповідає Володимир Сова. — Намагаюся вести зустрічі так, щоб людина отримувала практичні знання, щоб уже на найближчий обід чи вечерю могла спланувати свій раціон з корисних продуктів, або обмежувала некорисну їжу.

Цікаво, що мама пана Володимира — кухар, але дотримується традиційних поглядів на українську кухню, тож поглядав на їжу Володимира не розділяє і досі готує для сім'ї те, що Володимир не їсть. Він розповідає, що спочатку мама ображалася на нього, що не розділяє її старань, але потім

тримався і вже ледве ходив. Було таке відчуття, що просто недоїдав. Думав, що це або взагалі не для мене, або поки що не для мене, або я щось не правильно роблю. І я повернувся до звичного режиму.

Готує супи, борщі, каші

Потім, через кілька місяців Володимир познайомився з іншими людьми, які практикують вегетаріанство й перейняв їхній досвід. Відмовлявся від м'яса поступово і тепер готує наближені до наших українських страви: супи, борщ, каші, — прості страви, які може приготувати будь-хто, просто без м'яса, риби, яєць. На заперечення як же можна обійтися без необхідних і незамінних амінокислот, відповідає:

— Якби це було справді так, що без м'яса, риби і яєць організм був би позбавлений незамінного і життєво необхідного, то за 14 років ви б зі мною уже не розмовляли, — каже Володимир. — У мене є знайомі, які 40 років не їдять цих продуктів, і які не їдять їх взагалі від народження. Коли я сам вперше побачив такого хлопця, то подумав, що це фантастика.

Про те, чи обов'язково бути і вегетаріанцем і йогою Володимир каже, що ні. Зв'язок вегетаріанства і йоги не є обов'язковим. Але якщо дбаєш не тільки про те, щоб було

ДОВІДКА

Засідання клубу «Практична мудрість» відбуваються щонеділі о 16.00 або в обласній науко-

вій бібліотеці, або «Бункермузі». Стежте за анонсами в соцмережах. Тел. 067-354-01-67.

Як зробити правильно?

— Для початку треба зменшувати ту кількість м'яса, риби і яєць, які ви споживаєте щодня, з часом їх можна буде виключити взагалі. Починати треба з більшої за розміром тварини і закінчувати меншими. Тобто спочатку виключаємо яловичину. Веди говорять, що таке м'ясо нездорове для людини, як в матеріальному так і в духовному розумінні. Не тільки на Сході вважають, що корова — священна тварина. Для українців теж поширене шанобливе ставлення до неї, як до годувальниці родини. Потім виключає м'ясо менших тварин — свині, і так до птиці, і вже на останок рибу та яйця. Але спочатку зменшуєте їх кількість за один прийом. Треба робити це поступово, для кожного час індивідуальний. Для контролю стану свого здоров'я треба порівнювати свої відчуття раніше й коли змінили стиль харчування, час від часу здавати аналізи, щоб переконатися, що все в нормі.

— Я рідко звертаюся в поліклініку, хіба за довідкою, яка потрібна, бо ж працюю з людьми. Коли останній раз здавав аналізи, перепитав лікаря про результати, мені сказали що всі показники в нормі. І лише коли я сказав, що 14 років не їм м'яса, одразу глянули в рядок, де була цифра гемоглобіну й не повірили, що таке може бути, — розповідає Володимир.

Люди, які приходять на заняття в клуб часто говорять, що так жити постійно нереально.

— Я відповідаю, що варто спробувати прожити 1-2 місяці в такому режимі й порівняти свої відчуття, які були при звичному для вас стилі харчування і зробити вибір, — радить він. — Переконаний, якщо відмовитися від некорисних продуктів, то будеш краще почуватися, будеш бадьорішим, життєрадіснішим, виникне відчуття щастя, легкість, не буде після їжі такої сонливості, як при вживанні м'яса.

ПОДОРОЖ У МІСТО СЕРЕД ХМАР

Пригода ■

Тернопільський мандрівник Олег Кошля нещодавно подорожував у Перу, де відвідав доколумбове місто інків Мачу-Пікчу

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 097-783-53-39
 MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Подорож тернополянина до Перу тривала 12 днів. З України чоловік виїхав 25 листопада, а повернувся 7 грудня. Олег Кошля відвідав вже понад 40 країн і має великий досвід з організації доступних поїздок. Цього разу він відвідав країну, про яку мріють багато туристів.

— У Перу рідко хто їздить, бо це далеко та й дорого, — каже Олег Кошля. — Мені вдалось купити дешеві квитки. Є дуже багато акцій від авіакомпаній, є багато груп, які відслідковують дешеві квитки. Загалом уся подорож мені обійшлась у 600-650 доларів. Мої перельоти почались з Любліна, звідти я летів до Ейнховена. В Нідерландах провів два дні.

Рейс перенесли через страйк пілотів

Потім трохи більше 11-ти годин Олег летів з Амстердама у Мехіко, там була пересадка. Щоправда, довша, ніж чоловік очікував, бо там страйкували пілоти.

«Мене здивували ціни на каву в Перу. Вони її вирощують, імпортують у світ, але вона дуже дорога.

У них немає ранкової культури пиття кави. На сніданок п'ють фреші. Ціна за стакан — у них десь 30-40 грн»

— Не знаю в чому була причина, може пілоти зарплату хотіли більшу, — продовжує співрозмовник. — Тому я день провів у аеропорту, авіакомпанія перенесла рейс з ранкового на вечірній, видали талони на харчування. Але нормально поїсти в аеропорту за талон на 170 песо, тобто десь 250 грн, було складно, довелося доплачувати. А в Мехіко за ці гроші можна двічі поїсти.

Полетів з Мехіко Олег в 16.50. Каже, якби відразу знав, що буде така ситуація з літаками, то ще б спокійно провів день в Мехіко.

— А так чекаєш і не знаєш, коли полетиш. З Мехіко до столиці Перу — Ліми летів ще майже 6 годин, — каже мандрівник. — Між Україною і Мехіко 8 годин різниці, а між Україною і Лімою — 7 годин. З Ліми відразу летів в Куско — колишню столицю інків. Там я провів чотири дні.

Шлях перевалами та джунглями

Перше, що зробив Олег Кошля, приїхавши до Перу, — відвідав Мачу-Пікчу — доколумбове місто інків, розташоване в Андах на висоті 2400 метрів на вершині гірського хребта за 80 км на північний схід від міста Куско. Мачу-Пікчу є символом Імперії інків. Його також називають «місто в небесах»,

ОЛЕГ КОШЛЯ

Мачу-Пікчу — дивовижне місце, бо в долині гарна природа, джунглі, річка. А, коли виходиш на гору і, то відкривається дуже неймовірна панорама, розповідає Олег Кошля

«місто серед хмар», «втраченим містом інків».

Виїжджав вранці, їхав 6 годин через перевали, потім ще дві години пішки по джунглях

Автобуси чи маршрутки до самого Мачу-Пікчу не їздять, лише потяг. А він дуже дорогий. Але можна добратись маршрутною до станції «Гідроелектрика», а звідти пройти 10-12 км джунглями. Це, як каже мандрівник, виходить набагато дешевше. Вхід до Мачу-Пікчу коштує близько 50 доларів. Кількість туристів у день обмежили до 2 тисяч, а квитки продають лише за паспортами, на кожному квитку окремий

столиця інків. Місто побудоване у вигляді пуми, а фортеця Саксайуаман — це її голова. У ній жили більш знатні люди. Ця фортеця побудована з каміння, яке обробили і поклали одне на одне без будь-якого розчину. Фортеця стоїть уже 600 років і не розвалилась. Це дуже вражає.

Перу — велика країна. Зазвичай з одного міста в інше можна добратись автобусом або літаком. Наприклад, з Ліми в Куско 500 км, але оскільки це гірські дороги, то автобус їде майже добу — 23 години. А літаком можна добратись за годину. У них три місцевих авіакомпаній, тому ціни дуже конкурентні. Автобус з Ліми до Куско 20-25 доларів, а переліт 30-35. Але Ліма вважається дуже кримінальним містом. Там краще не гуляти далеко від Центру та району Мірафлорес.

— Він на березі океану, там багато поліції, — каже чоловік. — Але є і такі райони, куди навіть поліція не заїжджає. Люди там дуже дружні, багато розпитують, мало англомовних. Коли їхав автобусом, то пасажирка бабуся мені щось розповідала іспанською і її абсолютно не хвилювало, що я не знаю мови. Але якось ми порозумілись, вона розповідала, що їде до внуків, показувала фото та відео онучки на мобільному.

Щоправда, як каже мандрівник, у Лімі багато хто плутає, чи Україна в Європі, чи де інде. Ті, хто любить футбол, то знають Шевченка і, що він з України.

Дорога кави і дешеві фрукти

Ціни на продукти у Перу майже такі, як у нас

— Фрукти у них дуже дешеві: за півкілограмовий кошик з різними уже почищеними та нарізаними фруктами в супермаркеті я заплатив десь 80 грн, — каже Олег. — Найдешевші в них банани — за кілограм біля 16 грн. Ціни на продукти приблизні до наших, пиво дорожче, ніж в нас.

Чоловік розповів, що купував хліб, ковбасу, сир, батончики та воду. За пакет з їжею в дорогу, щоб підкріпитись, він заплатив близько 200 грн.

— Мене здивували ціни на каву, — каже чоловік. — Вони її

У Мачу-Пікчу можна побачити лам та альпак, які вільно гуляють і не бояться туристів. Також тут багато птахів. Їх дуже чути в джунглях

Площа Франції — подарунок столиці Перу Лімі від французької колонії в честь 100-річчя Незалежності міста. Її головною прикрасою є Церква Ля-Реколета або ж «Прихід святих сердець»

Оперний театр у Мехіко збудований із каррарського мармуру, відрізняється винятковою пишністю декору в стилях боз-ар і ар-деко

вирощують, імпортують у світ, але вона дуже дорога — близько 80 грн з апарату. У них немає ранкової культури пиття кави. На сніданок вони п'ють фреші. До речі, ціна стакану фрешу там десь 30-40 грн.

Ночував чоловік у хостелах. В Перу у хостелі заплатив 4-5 доларів за ніч зі сніданком: чай, кави, булочка, повидло, масло, банани.

У Мехіко — культура вуличної їжі

— Мехіко теж цікаве місто, у Центрі багато безхатченків, — продовжує тернополянин. — Але вони більш дружні, ніж в Лімі. Вони підходять, розпитують звідки ти, розповідають про себе. Приміром: «Мене депортували з Техасу, маєш гроші?» Ні, то ні. Вони не надокучають.

В Мехіко тернополянина сподобалась культура вуличної їжі. Вранці, коли всі йдуть на роботу, то снідають саме вуличною їжею. Це, як ритуал. Один такий (кукурудзяна паляниця з м'ясом та зеленню — ред.) в них коштує 15 песо, тобто десь 18 грн. Якщо береш більше, то ціна менша.

— Одним ти не наїсишся, а от три достатньо, — розповідає Олег. — Якщо страва негостра, то завжди до неї додають соуси, мариновий перець. Тобто будь-яку страву можна зробити гострою. На вулиці в Мехіко легко можна наїстись за 50 грн. В Перу своя кухня. Там я часто їв на базарі. У тих закладах можна брати комплексні обіди: суп, курку з рисом і салат. І це обійдеться від 40 грн. Якщо йти в нормальний заклад, то там обід буде десь

80 грн. Меню у їдальнях на базарах пишуть маркером на дошці. Щодня там один суп, друге, салат і кампот. Не хочеш супу — не їж, але за комплексний обід треба заплатити 5 песо.

Речі подорожували окремо

— Під час пересадки в Мехіко мої речі мали відправити транзитом з Амстердаму ранковим рейсом, але його відмінили, — каже Олег Кошля. — І, коли я та інші пасажери поміняли квитки, то питались, чи забирати речі. Нам сказали, що їх перекинуть, але вони десь поділись. В Лімі усі пасажери заповнили спеціальний бланк. Я написав, що лечу в Куско і, щоб речі прислали туди в аеропорт. В Куско я вже відходив всю програму, купив собі шкарпетки, білизну. В аеропорту Куско нічого не чув про мої речі. І потім я полетів в Ліму, там провів день.

А ввечері чоловік пішов в аеропорт питатися за багажем. Знайшов там працівників, які говорять англійською. Показав їм свій бланк. Вони допомогли мені зв'язатись з авіакомпанією.

— Якби я сам дзвонив, то заплатив би 50 гривень за кожну вхідну хвилину і 100 за вихідну, — каже чоловік. — То дешевше вже було б подарувати той багаж. Загалом, мені сказали, що мій багаж є в аеропорту і я можу його забрати. Коли я летів назад, то взяв багаж в ручну поклажу.

Про наступну подорож Олег Кошля поки не говорить, але є ще багато місць, які він хотів би відвідати.

«ЦЕ БУВ ТАКИЙ ЧАС, ЩО ЗА КОЛЯДУ І ВЕРТЕП МОГЛИ ПОСАДИТИ»

Історія ■ Наприкінці 1988 року, у період так званої «української весни», тернопільська молодь вирішила вийти у місто з вертепом. У них було багато труднощів та перешкод, та врешті 5 січня 1989 року вертеп виступив на Театральному майдані. А згодом учасники дійства об'єдналися у товариство з офіційною назвою «Вертеп»

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRUJ@GMAIL.COM

Товариство «Вертеп» збирало прогресивну молодь Тернополя. Серед них були поети, письменники, художники. Багато учасників «Вертепу» згодом стали політиками, громадськими діячами, науковцями, успішними підприємцями. З цим товариством пов'язані такі відомі особистості Тернопілля як телеведучий Ігор Пелих, професор Варшавського університету Ростислав Крамар, науковець Андрій Вовчак, режисер Іван Ясній, продюсер Руслан Юрченко, військовий капелан Петро Бурак, громадсько-політичні діячі Іван Гавдида, Тарас Гребеняк,

на комбайновому заводі. У цьому починанні мене підтримав лише один мій давній шкільний товариш Микола Богів, з яким я і почав втілювати нашу ідею у життя. — Хтось зі знайомих запропонував сходити на збори товариства «Ноосфера», — пригадує Василь Когут. — Це було єдине неформальне об'єднання, яке займалося екологічними питаннями. В них була секція, що займалася відродженням національних традицій, однак діяла більше формально. На першій зустрічі ми розповіли, що хочемо поставити вертеп та публічно з ним пройти містом. Однак учасники «Ноосфери» були старшими людьми і не пристали на цю пропозицію. Проте завдяки

Вертеп Володимира Росоловського на фестивалі вертепів у 1990 році в Тернополі. Також свої вертепи тут представили Ростислав Крамар та Василь Когут

«Перехожі були здивовані, хтось з людей став на коліна та перехрестився, старенька бабуся заплакала. Емоцій було багато. Біля Театрального майдану нас оточили люди і ми на сходах драмтеатру показали вертепне дійство»

Володимир Стаюра, Марія Чашка, Марія Подибайло, Любомир Крупа, Володимир Росоловський, Петро Шимків, активні пластуни Олег та Віта Мушій, літературознавець та видавець Ростислав Семків, підприємець Андрій Строевус, народний майстер Ярослав Осадца, керівник родинного гурту «Великодні зернятка» — матір семи дітей Оксана Гребеняк.

Упродовж 2018-2019 років «Вертеп» святкуватиме своє 30-річчя. З нагоди цього свята у Тернополі планують провести виставки, концерти, фестивалі. У ці зимові різдвяні дні голова товариства «Вертеп», а також один із його засновників Василь Когут поділилися спогадами про створення цієї організації.

Вирішили поставити вертеп

— Ми з друзями хотіли провести у Тернополі відкрите святкування Різдва з вертепом. Але ця традиція у нас за радянських часів була заборонена, — розповідає пан Василь. — На той час, коли почалася хвиля українського відродження — а це 1988-1989 роки, у Львові вже діяло «Товариство Лева». Мій товариш Роман Олещук, який там вчився і контактував з цим товариством, приїжджав та розповідав про їхню діяльність. Одного разу він запропонував організувати вертеп у Тернополі. Проте коли ми почали шукати людей — це виявилось проблемою, тому що потрібна була молодь. А я вже не був студентом, на той час працював

їм вдалося познайомитися з заступником голови фонду культури Тернопільської області Святославою Ященко, яка підтримала цю ідею та почала шукати способів, аби здійснити задумане.

Підтримали Герета та Олійника

Згодом вдалося знайти й учасників вертепу.

— Професор Роман Гром'як організував товариство української мови у стінах Тернопільського пединституту (нині педуніверситету — ред). Прийшовши на установчі збори цього товариства я зустрів активних студентів. Серед них — Ростислав Крамар, Богдан Гордасевич, Наталя Клібанюк, Юрко Тима. Це був листопад 1988 року, — пригадує Василь Когут. — Після закінчення зборів я підійшов до молодих людей і розповів їм, що хочу організувати вертеп. Вони підтримали, адже теж горіли такою ідеєю. Згодом ми почали проводити репетиції. Перший вертеп налічував 21 особу. На жаль, не вдалося освоїти сценарій, бо люди покидали репетиції. Крім того, як стало відомо, обласна влада категорично була проти будь-якого вертепу, а тим більше публічного.

— Мудру пораду нам дав Ігор Герета, — аби ми звернулися за підтримкою до Бориса Олійника, який на той час очолював фонд культури СРСР. Герета сказав: «Надішлить телеграму і зазначте, що ви хочете відроджувати у Тернополі народні традиції, а облас-

на влада забороняє», — розповідає Василь Когут. — Це спрацювало і одразу наступного дня після того, як відправили телеграму, усе стало на місце, перепони зникли й нам запропонували виступити з вертепом у пединституті на концерті присвяченому 125-ї річниці з дня народження Бориса Грінченка. Це відбулося 2 січня 1989 року. Усі були окрилені, завзято готувалися. Частково з костюмами нам допоміг драмтеатр. На концерті у педуніверситеті зал був набитий глядачами. У багатьох виступали сльози на очах. Ми не сподівалися такої реакції!

Вийшли з вертепом у місто

Після цього виступу молодь хотіла вийти з вертепом у місто. Але з'явилася інформація, що чекають провокатори. І мовляв, краще туди не показуватись.

— Але студенти рвалися в бій. І ось 5 січня ми зібралися в домі Романа Олещука, оскільки наші батьки були приятелями, обоє знали політичних репресій, — розповідає Василь Когут. — Батьки вирішили нас супроводжувати дорогою до центральної ялинки, бо переживали. У вертепівських строях, з Вифлеємською зіркою попереду, ми вийшли на проспекті Степана Бандери (на той час вул. Леніна), пройшли біля будівлі КДБ, далі через залізничний вокзал, вийшли на вулицю Чорновола (тоді Залізнична), попрямували до Театрального майдану. Перехожі були здивовані, хтось з людей став на коліна і перехрестився, старенька бабуся заплакала. Люди нас оточили, і ми на сходах драмтеатру показали вертепне дійство. Гучна музика «Миллион алых роз» практично все заглушувала, але глядачі уважно нас слухали. Тут з'явилися провокатори, але люди не дозволили їм нічого зробити. Після виступу ми вирішили йти в місто колядувати до своїх знайомих, родичів та викладачів. Ходіння з вертепом закінчили 10 січня. Наколядували 1190 кар-

Освячення національного прапора на Театральному майдані навесні 1990 року. Стяг несли вертепівці

бованців. Це була велика сума. Вперше офіційно назва «Вертеп» прозвучала 2 січня 1989 року, коли на виступі у пединституті вертеп зі сцени представив викладач Володимир Колінець.

— Ректор Володимир Кравець був вражений вертепом, — пригадує член товариства «Вертеп» Володимир Карадогін, який на той час був студентом-філологом. — І тоді хтось пожалівся, що немає приміщення для відродження українських традицій. Адже товариство «Вертеп» не лише займалося відродженням різдвяного дійства, а й гаївок, купальських традицій, весільних обрядів, народних ремесел. Ректор пообіцяв нам виділити приміщення і дотримав слова — нам дали колишню ленінську кімнату. Уявіть собі сцену: погруддя Леніну, червоні знамена, ми виносимо увесь цей хлам і натомість встановлюємо портрет Шевченка, бюст Франка, вишиванки. Це була перша кімната, де ми проводили репетиції і перший вертепівський музей, де зберігали народні та весільні строї, свою різдвяну атрибутику.

Об'єднали більше 200 людей

Установчі збори товариства «Вертеп» відбулися 23 лютого 1989 року.

— У згаданій кімнаті Ростислав Крамар запропонував створити товариство й усі присутні на той час вступили до лав «Вертепу». Нас

налічувалося 30 осіб, — пригадує Василь Когут. — Першим головою товариства обрали студента-філолога, поета Богдана Гордасевича.

Загалом наша організація об'єднала більше ніж 200 чоловік. Учасники товариства їздили по всій Україні та за її межі та несли українську пісню, ходили на політичні акції. Існували філії, які діяли навіть у Запоріжжі та Херсоні. Вертепівці відроджували народні ремесла — бісероплетіння, вишиванки, плетіння соломкою, писанкарство, українські весільні традиції. Зібрані матеріали частково передали до обласного краєзнавчого музею, деякі з них опрацювали та видали у книжечках.

Від народження «Вертепу» вже минуло 30 років, його учасникам нині вже понад 40-50 років, багато з них роз'їхалися різними містами України та світу. Та вони дотримують своїх поглядів та ідей і передають надбання дітям. В період різдвяних свят збираються родинами аби разом заколядувати.

— Ми й надалі залишаємося великою родиною, адже багато хто поєднався у шлюб, стали кумами та просто добрими приятелями-однодумцями, — каже Василь Когут. — Вертепівці залишаються активними громадянами свого краю, підтримують військових на сході, дехто сам бере участь в АТО. Як йдеться у пісні, яку написала вертепівка Оксана Вовчак «Це йде життя під назвою «Вертеп»».

Читаю, бо мені це подобається

ГУЗЕЛЬ ЯХІНА «ЗУЛЕЙХА ВІДКРИВАЄ ОЧІ»

Ольга Дума, медсестра:

— Саме через унікальність сюжету мені порадили цю книгу. Тепер я почуваюся так, ніби подивилася фільм. Захоплено і розчаровано водночас, бо жоден із варіантів розвитку подій, які я сама собі надумала, поки читала, не був влучним. Важко сказати, яка частина твору може здивувати вас найбільше, бо я дивувалася постійно. Жорстокості і покірності людей навколо, вчинкам і висновкам Зулейхи, коханню, якого не було, правді, якої не було. Мене просто перекидало зі сторінки на сторінку без шансів контролювати свої емоції і вираз обличчя. Хоча ні, таки було те, що вразило мене найбільше — ніколи не думала, що зможу прочитати книжку на 400 сторінок про розкуркулення селян у 30-х роках. Але мені вдалося.

МАРКІЯН КАМИШ «ЧОРМЕТ»

Ігор Теслюк, підприсмець:

— У новій книзі «Чормет» перед читачем відкривається будні мародерів — збирачів чорного металу за колючим дротом Чорнобильської зони. Героями цієї повісті є ті, на кого зазвичай мало звертають увагу — Алік, Ченя, Гриша та інші п'яні чоловіки, які за шматок брухту готові віддати все чи навіть піти на злочин. Читати книгу легко і цікаво. Письменник не лише майстерно змальовує образи персонажів, але й ненав'язливо акцентує увагу читача на підтексті. Після прочитання на душі залишається осад смутку. Тому читач неодмінно замислиться над цінністю життя і відповідальністю за дії людей та їх наслідки, адже від цього залежать долі мільйонів осіб, що вже ніколи не повернуться до своїх домів у місце, де застиг час.

ІСУС БУВ БІЖЕНЦЕМ, ЯК І МАР'ЯМ

Презентація ■ Зворушливу історію дівчинки-переселенки описала у своїй новій книжці «Мене звати Мар'ям» письменниця Надійка Гербіш, провівши паралель між біблійними подіями і сучасними біженцями

ЛЕСЯ ЗАМОРСЬКА, 0-97-504-25-48,
LESIA.ZAMORSKA@GMAIL.COM

У новій книжці Надійки Гербіш «Мене звати Мар'ям» всього 48 сторінок. Вона має тверду палітурку і чудові ілюстрації. Та найголовнішою є історія маленької дівчинки-біженки, яка розчулює читача аж до сліз. Не дарма «Мене звати Мар'ям» отримала нагороду «Соціальна книжка року» від простору української дитячої книги «Барабука». До речі, переможця у даній номінації визначали вперше.

Глибоко різдвяна історія

«Мене звати Мар'ям» — глибоко різдвяна історія — вийшла задовго до Різдва, на вересневий Форум, бо я дуже просила видавців не видавати її в грудні: у той час усім хочеться бути хорошими й творити дива для інших. Але як було б добре зберегти «дух Різдва» впродовж року, байдуже, чи то пора, коли хочеться на шезлонг під пальми, чи коли пахне гарбузовим пирогом, а з прогулянок приносяться гори красивих листочків, а чи коли земля раптом стає із безароматної — дуже духмяною і просить посяти в неї зернятка», — написала на своєму блозі Надійка Гербіш.

А ще авторка виокремила чи не найкращий відгук на її книжку. Він опублікований на сайті www.chyutomo.com. «Надійка Гербіш пропонує читачеві чітку паралель між біблійними подіями народження Ісуса і... сучасними біженцями. Бо ж Сім'яство фактично теж було біженцями — втеча до Єгипту, загроза життю дитини, вимушеність покинути рідну землю. І важливо, що авторка про Різдво Ісуса дозволяє аж вкінці історії про Мар'ям — як останній, проте найважливіший штрих.

А протягом всієї розповіді читач бачить очима дівчинки Мар'ям новий дім, в якому їй і її сім'ї доводиться шукати прихисток, вчитися наново жити в нових культурних умовах, в іншому соціумі. Тому дуже конкретні обставини, складна ситуація сім'ї Мар'ям прекрасно дозволяє переосмислити й саме Різдво. Різдво як подію, яка не була насправді радісною і такою легкою.

Так, радість була на землі й на небі, але водночас це було

Надійка Гербіш зазначила, що завдяки книзі «Мене звати Мар'ям» змінила тему своєї магістерської роботи, в якій дослідила питання інтеграції біженців

СВІТЛАНА ГУМЕННА

Дванадцятьма книжка авторки писалася швидко, проте видали її аж через два роки. При чому три видавництва відмовилися її друкувати, пояснюючи це занадто складною темою

передчуття смутку. Тому важливо читати історію Мар'ям, щоб, по-перше, вчитися співпереживати і розуміти іншого у всіх значеннях цього слова, а по-друге, поглянути на себе як на того, хто може дати прихисток, хто може бути вразимим та милосердним. Хто бачить Ісуса у кожному зустрічному».

Відмовили у трьох видавництвах

Під час презентації книжки «Мене звати Мар'ям» у Тернополі авторка розповіла, що цю історію вона писала під час свого навчання у Польщі. При чому зробила це досить швидко. Проте згодом виникли певні труднощі. Складність полягала в тому, що письменниця сама пережила ті відчуття, які були в героїні. До того ж між написанням і виходом книжки минуло аж два роки. Така ситуація в письмен-

«Я навмисне не називаю країну, з якої походить дівчинка, як і ту, куди вона переселяється. Тут є ниточка історії, на яку нанизані образи, а все інше можна додумати й переосмислити»

ницькій практиці Надійки Гербіш була вперше.

— Я створила цю книжку майже на одному подиху, — каже авторка. — Приходила з пар і сідала за неї. Мені дуже хотілося написати її якомога швидше. Мій чоловік дуже допоміг, взявши на себе чимало моїх обов'язків. Тож я думала, що й далі буде так легко.

Коли надіслала готовий текст у видавництво, там попередньо погодилися його надрукувати, але через якийсь час вирішили, що

це складна тема і відмовились видати книжку. Надійка Гербіш надіслала її в інше видавництво, яке також спершу погодилось, а потім передумало. Та ж історія повторилась і з третім видавництвом. І лише у «Віваті» книгу взяли, проте видали її аж через рік.

— «Мене звати Мар'ям» — моя дванадцята книга, — каже письменниця. — Вона сама до мене прийшла, тож мені не треба було щось вигадувати. Я прийняла її, прожила, а потім відпустила. Це був складний процес.

Дослідила проблеми біженців

Завдяки цій книжці Надійка Гербіш змінила тему своєї магістерської роботи, вирішивши досліджувати питання освітньої практики в інтеграції біженців.

— Пишучи книгу «Мене звати Мар'ям», я багато спілкувалася з людьми, які мали схожий досвід, — зазначає вона. — Робила інтерв'ю з біженцями та з тими, які з ними працюють. Підійшла до цього з наукової точки зору. Зазвичай, я свої книжки не перечитую, але цю вирішила прочитати бабці. Вона розплакалась. Щоб заспокоїти її, я сказала, що всю цю історію вигадала, хоча насправді кожному слову цієї дівчинки я вірю сама. Це тому, що в книжку вмістився зріз моїх особистих переживань і досвіду.

Також письменниця додала, що

своїй доньці прочитає її після того, як дівчинці виповниться 5 років, щоб вона зрозуміла і відчула текст. Надійка Гербіш сподівається на екранізацію даної історії.

Нове життя дівчинки Мар'ям

— Я навмисне не називаю країну, з якої походить дівчинка, як і ту, куди вона переселяється, — каже Надійка Гербіш. — Це може бути Сирія, Пакистан чи будь-яка інша східна країна того регіону.

Тут є ниточка історії, на яку нанизані образи, а все інше можна додумати й переосмислити. До речі, американська редакторка, котра працювала над твором, сказала, що може вгадати всі ці місця по словах, які я використала. Вона здогадалася, що йдеться про іракських курдів. З деталями побуту мене насправді знайомив мій одногрупник, іракський курд.

Пишучи книжку, авторка думала і про українських біженців із Донбасу. Проте вирішила абстрагуватися, аби уникнути питань спекулятивного характеру, бо, на її думку, легше говорити про те, що відбувається у нас, дивлячись через призму іншості.

Зацікавить дітей і дорослих

На думку Надійки Гербіш, після Майдану і війни, яка досі триває, українське суспільство дуже змінилося. Тому книги на соціальну тематику наразі є досить актуальними.

— У нас книжки на соціальні теми шойно почали з'являтися, — каже письменниця. — На Заході такі вже занепадають, адже в них нема гострої потреби за щось боротися. Там література стає більш розважальною, а нам ще потрібно все це проговорити.

Письменниця спеціально обрала дитячий формат книги, хоч вона буде цікава і для дорослих.

Надійка Гербіш зазначила, що на Франкфуртському книжковому ярмарку видавництва кількох країн, де є криза з біженцями, взяли книжку «Мене звати Мар'ям» на огляд. Тож, імовірно, її перекладуть іншими мовами.

У найближчих творчих планах авторки — написати книгу про Різдво для дорослих, оскільки дитячі книжки цієї тематики у неї вже є. А ще Надійка Гербіш і далі писатиме нон-фікшн (особливий літературний жанр, для якого характерна побудова сюжетної лінії винятково на реальних подіях — прим. ред.) та «живі» книги для дітей. До речі, невдовзі вийде продовження серії «Мандрівки з Чарівним Атласом». Останнім містом із цього циклу стане Збараж, звідки родом сама письменниця.

ЛЮБОВ УЧОТИРЬОХ: ЛЕГАЛЬНА ЗРАДА ЧИ СПІЛЬНА ЗГОДА

Стосунки ■ Окремі пари практикують свінгерство як спосіб урізноманітнити стосунки. Психологи кажуть, що таке заняття допустиме лише за спільної згоди подружжя. Священики навідріз забороняють людям навіть думати про цю розпусту, яку називають хворобою

ЛІЗА СОЛОДКА,
 ZOHVYLYN@GMAIL.COM

Свінг одних лякає, а інших приваблює. Зміна сексуальних партнерів одним допомагає урізноманітнити життя, а для інших стає фатальним кінцем у стосунках.

Свінгерство — більше поширене явище за кордоном, хоча і в нашій країні його практикують вже багато років. Суть така: пари, які нібито впевнені один в одному та мають великий ступінь довіри, зустрічаються з іншими партнерами і міняються ними. Це можуть бути секс-ігри в окремих кімнатах, хоча нерідко така ініціатива закінчується і груповим сексом.

Дискусій навколо сприйняття цього явища досить багато. В Інтернеті можна знайти купу відгуків людей, які пробували себе в ролі свінгерів чи тих, хто категорично виступає проти нього та вважає такі сексуальні стосунки збоченням і фізичною зрадою.

Свінгери живуть в мережі

Звісно, знайти серед тернопольнян людей, які напрома би сказали, що вони колись практикували свінгерство, важко. Принаймні журналістові «RIA плюс» вдалось поспілкуватись із 32 річним Олегом, який пропонував таку форму втіхи своїй дівчині.

«Ми випили шампанське, інша жінка поцілувала мене. Незнайомець почав торкатися до моєї дівчини, вона не витримала і вибігла з кімнати. На тому наша пригода і скінчилась»

— То було пару років тому, якось друг розказав про свої свінг-пригоди, ми тоді були трохи п'яні, і спочатку я не сприйняв ті розмови серйозно, — розповідає він. — Але потім задумався і навіть сам захотів спробувати. Ненав'язливо запропонував таким чином урізноманітнити секс своїй дівчині. Вона категорично відмовилась. Я вже почав забувати. А потім вона згадала і сказала, що ми можемо спробувати.

За словами тернопольянина, перший, до кого він звернувся за порадою, був його друг. Той сказав, що може поділитись контактами пари, яка вже давно практикує це. Крім того, вони були з іншого міста. А отже, червоніти згодом не доведеться. — Попередньо ми зідзвони-

лись, домовились про зустріч. Вони приїхали в Тернопіль, ми пішли на вечерю, щоб ближче познайомитись. Партнери розповіли свою історію, виявляється вони займаються свінгерством уже десять років. Очохих розділили з ними постіль шукають в спеціальних свінг-клубах чи групах, мають постійних партнерів, із якими періодично зустрічаються.

Після вечері свінгери поїхали у готель. — Ми випили шампанське, інша жінка поцілувала мене. Незнайомець почав торкатися до моєї дівчини, вона не витримала і вибігла з кімнати. На тому наша пригода й закінчилась, — розповідає чоловік.

Після того герой розповіді вже не зустрічався зі своєю дівчиною. Каже, що нині свінг точно практикувати не збирається.

Зрада і тільки

Категорично не сприймає такої форми стосунків тернопольянка Світлана. На її думку, свінг нічим не відрізняється від звичайної зради.

— Я не уявляю, якби мій чоловік спав з іншою жінкою, а я спокійно на це реагувала, — наголошує вона. — Люди, які цим займаються, хворі. Якщо чогось бракує в інтимному плані, то про це потрібно говорити один одному і шукати рішення проблеми, а не займатися збоченням.

«RIA плюс» спробувала знайти свінгерів в Україні. Виявляється, є навіть спеціальний сайт свінг-знайомств. Там можна знайти свінгерів у різних містах. Тернопільські свінгери «зависають» і на інших ресурсах.

До слова, в мережі можна знайти купу оголошень не лише подружніх пар, а й коли чоловік чи жінка шукають собі пару на ніч. Приміром, «хлопець 22 рік шукаю госпожу чи пару, для підчинення. Ніколи не пробував, але дуже хотілось би», або навіть житло пропонують натовість: «Ми сімейна пара, ч 33/180/80 і ж 27/176/90. Шукаємо пару, якій потрібне житло. Взаємін потрібна допомога по залучення дружини в тему свінга». Чого тільки нема в таких оголошеннях, формат може

Хтось сприймає свінг як сексуальну пригоду зі згоди партнера. Інші бачать у цьому лише збочення, яке не має права на існування

З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

бути різноманітний — двоє чоловіків та двоє жінок, двоє чоловіків і жінка, двоє жінок і чоловік. Зауважимо, що достатньо ввести в пошуку запит зі словом «свінг», і вуаля — сайти на різний смак, усе, що хочеш. Доступ до таких сайтів мають усі, у тому числі й неповнолітні. Тому батькам краще зайвий раз потурбуватись про те, які інтернет-ресурси моніторять їхні діти. Серед оголошень, на жаль, журналістові потрапляли на очі й ті, де зайнятися свінгерством пропонували неповнолітнім. А це вже кримінальна відповідальність!

Може закінчиться крахом

Якщо сімейна пара хоче внести різноманіття у своє життя, то свінгерство — це лише лотерейний білет, який може бути або виграшним, або програшним, вважає сексолог Ігор Федорко.

— Комусь свінг допомагає, бо пари, які ним займаються, мають високий ступінь довіри один до одного, якщо продовжують і далі жити разом, — говорить експерт. — Деколи подружжю вдається вирішити сімейні негаразди таким чином. Вони можуть реалізувати сексуальні фантазії, не йдучи потай на зраду. Часом буває, що після першого разу такої інтимної близькості, чоловік та жінка розуміють, що їм більше ніхто не потрібен. І життя в них налагоджується.

Однак, сексолог застерігає: заняття сексом з іншими партнерами, навіть коли є спільна згода, дуже часто закінчується скандалами і розлученням.

— Буває, що жінка чи чоловік, спробувавши щось нове, не хочуть повертатись до старого, — каже він. — Або хтось із пари не хоче далі практикувати свін-

герство. Причин багато. Якщо чоловік чи жінка не хочуть бути свінгерами, не потрібно тиснути, якщо вмовляння не допомага-

ють, потрібно просто змиритися, що це не для вас, якщо, звісно, сім'я важливіше за сексуальні втіхи.

— Коментар

«Це не вирішить проблем в стосунках»

■ **Антоніна БОГАЧУК, психолог:**

— Фактично свінгерство — це легалізована зрада, тобто зрада зі згоди партнера. Певно, до цього виду сексуальних втіх звертаються пари, які хочуть урізноманітнити своє інтимне життя, додати драйву, можливо, якогось екстриму. В такому випадку це — їхній вибір. Однак свінг точно не вихід для тих пар, у яких з'явилися труднощі у стосунках, нехай

навіть тільки в сексуальному плані. Адже це не вирішить проблем, а може навіть ускладнити ситуацію та зруйнувати відносини.

Цю хворобу потрібно лікувати

Свінгерство — це великий гріх, який суперечить всім нормам християнської моралі, вважає отець Анатолій Зінкевич.

— У наш час злі сили роблять все для того, аби сіяти духовну розпусту, — говорить він. — Тому нині лунає так багато пропозицій різного плану, які заохочують займатися непристойними речами, у тому числі свінгерством.

Священик впевнений, що заняття свінгом — не що інше, як негативне віяння Заходу.

— Якщо ми не будемо мати морального кодексу поведінки та дотримуватись заповідей Божих, то суспільство само себе знищить. Ми бачимо суцільну деморалізацію, яка стає виразкою соціуму, — наголошує отець. — Бог створив чоловіка та жінку і дав їм можливість продовжувати рід людський. Є радість створювати сім'ї, народжувати дітей та жити богоугодно. Там, де панує любов, чоловік та жінка, перш за все, дбають про духовний добробут, спокій та розвиток. А там, де пе-

ревагу віддають фізичним втіхам, задоволенню сексуальних бажань, немає любові. Лише тваринні інстинкти і не більше.

Отець Анатолій радить усім людям, які підпали під вплив свінгерської течії, покаятися.

— Душа — це найбільше, що відрізняє нас від тварин, — каже він. — Недаремно говорять: «Поки сонце зійде, роса очі виїсть». Ми не повинні ще на старті опускати руху та впадати у гріховність. Свінгерство, еротичні фільми, різного роду збочення — це наркотик, який дехто прагне спробувати, але від якого потім важко відмовитися. Такі явища — не від Бога, а від лукавого.

Священик зауважує, що в нас, на жаль, немає законів, які б забороняли пропагувати такі негативні явища.

— Наш порятунок — у власних руках. Свінгерство — це хвороба, а людей, які ним займаються, потрібно лікувати, перш за все, у духовному плані. Ніколи не пізно пристати на шлях істини.

КІНО кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 55-80 грн

«Пригоди Паддінгтона»
Комедія, сімейний, 18-23 січня

«Форма води»
Пригоди, фентезі, 18-23 січня

«Темні часи»
Біографічний, військовий, драма, 17-23 січня, поч. — 12.05, 16.35

«День мерців: Родовід»
Жахи, 17-23 січня, поч. — 18.20, 20.10, 22.00, 23.50

«Злодії»
Бойовик, драма, кримінал, 18-23 січня

«Останній портрет»
Біографічний, драма, комедія, 17-23 січня, поч. — 21.45

«Найвеличніший шоумен»
Біографічний, драма, мюзикл, 17-23 січня, поч. — 10.10, 14.30, 21.40

«Санта і компанія»
Комедія, сімейний, 17-23 січня, поч. — 10.00, 13.50

«Свінгери»
Комедія, 17-23 січня, поч. — 11.55, 15.45, 19.50, 23.40

«Занурення»
Бойовик, драма, кримінал, Драма, мелодрама, трилер, 18-23 січня

«Дуже погані матері 2»
Комедія, 17-23 січня, поч. — 10.00, 17.40

«Джуманджі: Поклик Джунглі»
Пригоди, фентезі, 17-23 січня, поч. — 12.20, 14.40, 17.00, 19.20, 23.55

«Астрал: Останній ключ»
Містика, трилер, жахи, 18-23 січня

«Все буде гаразд»
Творчість народного артиста України, співака, композитора і поета Тараса Петриненка назавжди увійшла у скарбницю української національної культури. Його ім'я стало одним із символів незалежності України та зайняло достойне місце серед таких грандів вітчизняного мистецтва, як Володимир Івасюк, Дмитро Гнатюк, Ігор Білозір, Мирослав Скорик, Ліна Костенко. Концерт Тараса Петриненка і Тетяни Горобець відбудеться 16 лютого о 19.00 у Тернопільському драмтеатрі. Квитки — 100-250 грн.

20.01 19:00 KOZA BAR
AFFECTING DISSENT

Dark Stage festival
Тернополяни запрошують на DARK STAGE FESTIVAL, де на них чекає справжній слем та найкращі металісти. 20 січня о 19.00 у барі Koza атмосферу задасть новий виток фестивалю — Dark Stage festival vol.2! Буде stage diving, circle pit, Moshe pit і старого-добраго слему. Тільки правильна музика і ніякої попси. Квитки — 120 грн.

Концерт «Україна колядує»
Тернополяни кличуть на концерт львів'янки Ірини Фешишин. Головне різдвяне шоу країни «Україна колядує» відбудеться 3 лютого о 19.00 у ПК «Березіль» о 19.00. Велике різдвяне дійство — концерт-шоу Ірини Фешишин — це колядки в сучасній обробці з неймовірними постановками номерів. Вартість квитків — 220-440 грн.

Виступить «Візерунок»
Концерт академічного ансамблю народної музики «Візерунок» відбудеться 25 січня о 18.30 в залі Тернопільської обласної філармонії. Художній керівник — заслужений артист України Мирослав Бабчук. Квитки можна придбати в касі філармонії. Ціна квитка: 40, 50, 60 грн. Довідки за тел.: 25 07 48; 097 942 02 88.

Ірина Білик у Тернополі
Найкращий подарунок до останнього дня зими — тур Ірини Білик «Без гриму». Найкраще. Про кохання». Неперевершений голос української естради Ірина Білик, 28 лютого о 19.00 виступить на сцені тернопільського «Березолю». На тернополяни чекає абсолютно нова та яскрава програма. Квитки коштують 150-550 грн.

Концерт «Ті, що падають вгору» та Granat
Концерт тернопільського гурту «Ті, що падають вгору» та львівського «Granat» відбудеться 27 січня о 20.00 у «Козі». Гурт проходив через кілька музичних напрямків, проте завжди незмінною залишалась ліричність пісень. Виступ «Ті, що падають вгору» — це більше, ніж просто концерт.

Буде концерт Ріанобой
У Тернопіль завітає піаніст, творчість якого стала відомою українській публіці. Концерт відбудеться у тернопільському драматичному театрі ім. Т.Шевченка 13 березня о 19.00. До програми увійшли найкращі композиції Дмитра Шурова. Захід супроводжуватиметься ефектним світловим шоу. Квитки — 260-450 грн.

КЛУБИ
ALLURE CLUB
просп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі
Вечірку «Кращі МС України» проводять щосуботи. На відвідувачів чекають МС з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Початок — о 22.00. Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.

The Subbotage Party
Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

Discohouse Friday Night
Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

БУНКЕРМУЗ
бульвар ім. Т. Шевченка, 1, тел. 067-350-22-10
Щосуботи запальні сеті готують діджеї з різних кутків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці.

Щосереді у закладі заточують підбори під запальні ритми латіно. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтесь позитивом. Вхід — вільний.

Stories
вул. М. Кривоноса, 2,
початок — 22.00
пт — вечірка
сб — вечірка
нд — вечірка

OPERA
Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

«Зоря над Вертепом»
Великий різдвяний концерт за участю симфонічного оркестру та солістів Тернопільської обласної філармонії відбудеться 17 січня о 18.30 у залі філармонії. Головний диригент — заслужений діяч мистецтва України Мирослав Криль. Ведуча — заслужена артистка України Адріана Онуфрійчук. Ціна квитка: 40-60 грн. Довідки за тел.: 25-07-48.

ВИСТАВКИ

«Павучки. Органічні структури»
Виставка живопису Володимира Чорнобая, галерея «Бункермуз»

«5 улюблених фотографій»
Виставка світлин 55 фотографів, галерея «Бункермуз»

«Різдвяна виставка»
Виставка з фондів музею, художній музей

«Обереги Чортківського краю»
Проект «Полотняний фольклор», виставка рушників із фондів музею, краєзнавчий музей

«Королева тернопільської сцени»
Фото-документальна виставка до 80-річчя з дня народження та 55-річчя акторської діяльності заслуженої артистки України Марії Гонти, краєзнавчий музей

«Образів духовне джерело...»
Виставка копій чудотворних ікон світу та України з колекції Марії Тройчак, краєзнавчий музей

ТЕАТР
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66, квитки 50-70 грн, поч. — 19.00

«Ніч перед Різдвом»
Музична комедія, М. Гоголь, сценічна редакція В. Жили, 19.00 — 19 січня

«Гормон кохання, або Тестостерон»
Занадто відверта комедія, А. Сарамоновіч, 19.00 — 20 січня

«Снігова королева»
Казка, Є. Шварц, поч. 13.00 — 21 січня

«Сорочинський ярмарок»
Комедія, В. Жила за мотивами М. Гоголя, 19.00 — 17, 24 січня

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ
(вул. Січових стрільців, 15). Тел. 52-49-54, квитки — 30 грн, поч. о 12.00 та 14.30

«Кохання січового стрільця»
Музична комедія, лібрето Я. Барнича, 19.00 — 21 січня

«Золоте курча»
Музична казка, В. Орлов, поч. 12.00, 14.30 — 21 січня

ЯК ДРУЖИНА МИХАЙЛА РАТУШНЯКА РОЗКЛАЛА ЙОГО ЖИТТЯ ПО ПОЛИЧКАХ

Відверто ■ Історія кохання Михайла та Галини Ратушняків схожа на казку. Чоловік впевнений, що дружину йому подарувала доля. Не дивлячись на подвійну різницю у віці, пара зуміла побудувати міцну сім'ю, народити трьох дітей та здійснити багато спільних задумів

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
 NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

Ми продовжуємо цикл публікацій «Дружини відомих тернополян». Адже про надійний тил знаних у місті персон мало відомо.

«Галинка — чудова мама, у неї в крові — унікальні материнські якості. До того ж вона у всьому тримає порядок. Дружина — це наш сімейний оберіг. Вона кожен день наповнює щастям»

Михайла Ратушняка добре знають не лише в Тернополі, а й далеко за його межами. Екс-депутат міськради, підприємець та меценат довго був завидним холостяком. Одружився він десять років тому, тоді йому було 45. Його дружиною стала на той час громадська діячка, керівник молодіжної референтури Конгресу Українських Націоналістів Галина Жулковська. Два місяці тому подружжя відсвяткувало олов'яне або трояндове весілля. За роки спільного життя вони не лише навчилися розуміти та підтримувати один одного, а й полюбили ще більше.

Жінка наполовину молодша

Пан Михайло каже, що їхня історія — знаменита розповідь про справжнє кохання. Дружину, впевнений він, подарував йому

сам Господь.

— Познайомились ми у 2006 році з ініціативи двоюрідної бабусі Галини, — розповідає чоловік. — Вони тоді організували українську вечірку, я допоміг фінансово все влаштувати. Дійство відбувалось у теперішньому Палаці спорту на бульварі Д. Галицького. Там ми вперше й зустрілись з коханою. Крім своєї вроди, вона мене вразила ще й своєю глибокою душевністю — Галина вихована на засадах націоналізму та християнської моралі. Її дідусь — воїн УПА, а мама — сильно віруюча християнка. Мені це дуже імпонує.

Веселка допомогла освідчитись

Після першої зустрічі в пари зав'язались приятельські стосунки, які майже одразу переросли у кохання. Пан Михайло зізнається, що коли зустрів дружину, їй було лише 22. Але навіть подвійна різниця у віці їх не злякала.

— Ми писали смс та підзвонювались щодня, ходили на прогулянки. Я досі з посмішкою на обличчі згадую, як вона ще за два місяці до весілля говорила до мене на «Ви». Знаєте, такий шарм у спілкуванні був притаманний багатьом інтелегентним родинам. За два місяці до нашої зустрічі я їздив у монастир, що в Колодівці. Коли монах поклав свою руку на мене, я відчув, як по жилах потекло тепло. То була Божа благодать. Тоді я попросив Всевишнього, як батька: «Або одружи мене, або дай мені душевний спокій». Невдовзі після тої поїздки я і зустрів свою Галинку.

Чоловік, жінка та діти люблять бешкетувати разом. Головне для них, аби всі були задоволені. Донечки подружжя: Христинка (9 р., справа), Даринка (7 р., зліва), Яринка (1,6 р. посередині)

Не менш романтичним є сам момент освідчення. Під час чергової проїздки на Дальньому пляжі — 19 січня 2007 року — Михайло Ратушняк зупинився, аби помолитися. Коли заплющив очі, то відчув те ж саме тепло, що й тоді у монастирі. А коли повернувся, побачив веселку над головою. У цей момент зателефонувала Галина та попросила зустрітись.

— Вона сказала, що жити без мене не може, а я не уявляв свого життя без неї. Освідчення було логічним та вдалим завершенням того чарівного дня. А 17 листопада 2007 року ми одружилися, — говорить тернополянин.

Одруження змінило життя чоловіка. І лише в кращу сторону, зізнається він. Саме дружина розставила все на свої полиці.

— Галинка — чудова мама, у неї в крові — унікальні материнські якості, — акцентує

він. — До того ж, вона у всьому тримає порядок. Дружина — наш сімейний оберіг. Вона кожен день наповнює щастям. Я впевнений, що завдяки їй з наших доньок, а їх уже троє, виростуть чудові люди.

Успішна на роботі

Крім того, що жінка гарна господиня, любляча дружину та мама, вона ще й досить успішний директор товариства, заснованого чоловіком.

— Дружина, як ніхто інший, тримає баланс між батою і праником. Вона інтуїтивно відчуває, коли хтось говорить неправду чи хоче схитрити. Я можу в усіх питаннях розраховувати на її підтримку, мудру пораду та гострий розум, — каже пан Михайло. — Саме вона навела лад на підприємстві. Моя Галинка всюди встигає: і дітьми займається, і домашні завдання з ними виконує, і на гуртки за-

везе, і всі організаційні питання на роботі вирішить. До всього має здібності.

Після пологового — на роботу

Сама ж пані Галина зауважує, що жінка, аби почуватись щасливою, повинна бути багатогранною. Вона не уявляє себе домогосподаркою. У той же час не бачить себе й поза сім'єю.

На питання, як всюди встигати, Галина Ратушняк відповідає: «Важливо навчитись правильно організувати своє життя, і, в першу чергу, саму себе».

— Людина, яка завжди прагне вчитися та готова багато працювати, може досягнути успіху у справі, якою займається, — каже вона. — Лише тоді, коли ми виходимо за межі зони комфорту, можемо підкорювати нові вершини.

Подружжя Ратушняків виховує трьох донечок. Найстаршій Христинці 9 років, середній Даринці — 7, а найменшій Яринці — 1,6. З наймолодшою нині сидить бабуся, мама пані Галини. На третій день після виписки з пологового пані Галина поїхала на роботу.

За повсякденними турботами не завжди вдається побути разом та відпочити. Але як тільки випадає нагода, сім'я Ратушняків придумує, як цікаво провести час.

За словами пана Михайла, вони люблять ходити в театр, філармонію, бувати на концертах українських виконавців, на свята їздять у Зарваницю. Пані Галина додає, що найбільше любить вихідні, адже тоді вони з чоловіком та дітьми нарешті приділяють максимум часу один одному.

— Ми любимо спокійно відпочивати, але часом спонтанно заплануємо поїздку, і вже наступного дня їдемо кудись, — каже пан Ратушняк. — Обоюдно мандрівки з дітьми. Часто подорожуємо Україною, улітку відвідуємо замки на Тернопіллі, їдемо на море.

Про свої мрії подружжя говорить скромно. Головне, казують, — аби їхні діти були здоровими. А також, щоб вони могли жити та реалізувати себе в Україні.

РЕКЛАМА

Гарячі ціни тижня (з 17.01.2018 по 23.01.2018)

Професійна чистка димоходу

Каміни, топки
 Мармур, камінь

www.kamin-top.com.ua
 ПП «Вершина комфорту»
 (096) 227-73-37
 (097) 960-13-66

від **3000⁰⁰** грн

Двері міжкімнатні
 Склад МДФ, лампа екшн
 Готовий виріб до 3 тижнів
 модель має 3 види дизайну

ДВЕРІ ВІЛОРУСЬКІ

в асортименті **ПОНДА 100** моделей

(0352) 511-011, (067) 67 41 800, (050) 60 26 100

Формуємо дилерську мережу

4004⁰⁰ грн

СПОРТИВНІ
НОВИНИ

«ДСО» очолив Вищу лігу

● Матчі сьомого туру Тернопільської Вищої футзальної ліги відбулися 13 січня у спорткомплексі «Політехнік».

Завдяки перемозі над «Агрономом» лідерство у турнірній таблиці захопила команда ДСО.

Результати матчів сьомого туру: БФ «Майбутнє сиріг» — «Ланівці-ОТГ» 3:3, ДСО (Тернопільський район) — «Агрон-ОТГ» (Великогаївська громада) 5:0, «Західхлібзбут» — «Алюр» 6:4, «Віго-Острів» — «Арсенал» 4:10 (1:4), «Вікторія» — «Будівельний затишок» 11:5 (6:2).

Бережанські дівчата стали чемпіонками

● У спортзалі Бережанського агротехнічного інституту 11 січня відбувся чемпіонат Тернополя з футзалу серед 13-14-річних спортсменок.

Чемпіонками області стали місцеві бережанські футзалістки, які у вирішальному матчі з рахунком 2:0 перемогли одноліток з Тернополя. У матчі за третє місце колектив із Шумська переграє кременецьких футзалісток 3:1.

Чемпіонат відбувся під егідою Федерації футболу Тернопільської області та обласного управління фізичної культури та спорту.

На навчання кличуть арбітрів

● Комітет арбітрів Федерації футболу Тернопільської області оголосив про початок набору для занять у Регіональній школі молодого арбітра.

Як повідомили у Комітеті, до навчання запрошують хлопців та дівчат віком від 16-ти років, яких навчатимуть професійні арбітри. У перспективі молоді арбітри матимуть змогу обслуговувати матчі чемпіонату Тернопільської області з футболу, а також різні рівні обласних змагань.

Детальніше про Регіональну школу молодого арбітра можна дізнатися за телефонами 097-49-51-017 та 097-73-65-583.

Кращі на Різдвяному турнірі

● П'ятнадцять медалей різного гатунку вибороли вихованці тернопільської дитячо-юнацької спортшколи з греко-римської боротьби на турнірі, присвяченому Різдвяним святкам.

Змагання протягом 10 січня відбувалися у Косові, що на Івано-Франківщині.

Золоті медалі у своїх вагових категоріях вибороли Владислав Кротюк, Степан Жмурко, Анатолій Паснак, Олександр Шевчук, Олексій Данцев. Срібні нагороди здобули Владислав Топольницький, Дмитро Мілов, Володимир Томбоштейн, Максим Радик, Ігор Хмельярський та Олександр Городиловський. «Бронза» у активі Назара та Вадима Бабінських та Павла Павловича. Спеціальну статуетку за кращу техніку отримав наш Олексій Данцев.

«НИВА» ПРОВЕДЕ ДВА ТРЕНУВАЛЬНІ ЗБОРИ І ПЕРЕГЛЯНЕ НОВАЧКІВ

Підготовка ■

Впродовж двох місяців тернопільські футболісти будуть важко тренуватися, щоб скласти гідну конкуренцію суперникам у сезоні

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34
ANDRIY.TUKHNYI@GMAIL.COM

Тернопільська «Нива» вийде з відпустки 1 лютого. На команду чекають два навчально-тренувальні збори та ряд контрольних поєдинків.

Востаннє на футбольне поле гравці «Ниви» виходили ще на початку листопада минулого року. Відтоді у гравців триває відпустка. Щоправда, багато часу на відпочинок у футболістів не було, адже навіть на канікулах вони повинні виконувати фізичні навантаження.

— Кожен гравець після останнього матчу отримав індивідуальний план підготовки, — пояснює головний тренер тернопільської «Ниви» Сергій Задорожний. — В основному він охоплює у себе бігову роботу, кроси. Також футболісти повинні виконувати вправи у тренажерному залі. По можливості вони підтримують форму, граючи у міні-футбол.

Двом тренувальним зборам команди передуватиме ретельний медичний огляд. Після чого футболісти розпочнуть важкі тренування.

— Перший збір проведемо у Тернополі, — додає Сергій Задорожний. — На нашій тренувальній базі, що на «Ватрі», уже завершени

Капітан футбольного клубу «Нива» Костянтин Пікуль (зліва) з нетерпінням очікує початку тренувальних зборів

роботи із встановлення покриття у спортзалі. Тому команда матиме змогу тренуватися там. Разом із тим, на гравців чекає багато бігової роботи, яка є основою на перших зборах. Плануємо проводити по два тренування у день.

районі. Там, тернополяни тренуватимуться протягом двох тижнів на полі зі штучним покриттям.

— Плануємо зіграти чимало контрольних поєдинків, — каже головний тренер команди. — Уже домовились із дублем львівських

«Кожен гравець після останнього матчу отримав індивідуальний план підготовки. В основному він охоплює у себе бігову роботу, кроси. Також футболісти повинні виконувати вправи у тренажерному залі»

Перший збір «Ниви» триватиме до 21 лютого, після чого на гравців чекає кілька днів відпочинку. Другий етап тренувань розпочнеться з 28 лютого. Команда вирушить у Синьків, що у Заліщицькому

«Карпат», а також з командою Першої ліги — винниківським «Рухом». Серед можливих наших спаринг-партнерів розглядаємо хмельницьке «Поділля» та чернівецьку «Буковину».

Біатлоністи змінять німецькі траси на італійські

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34,
ANDRIY.TUKHNYI@GMAIL.COM

П'ятий етап Кубка світу з біатлону з 10 до 14 січня відбувся у німецькому Рупольдінгу. Тернополяни медалями відзначитися не зуміли.

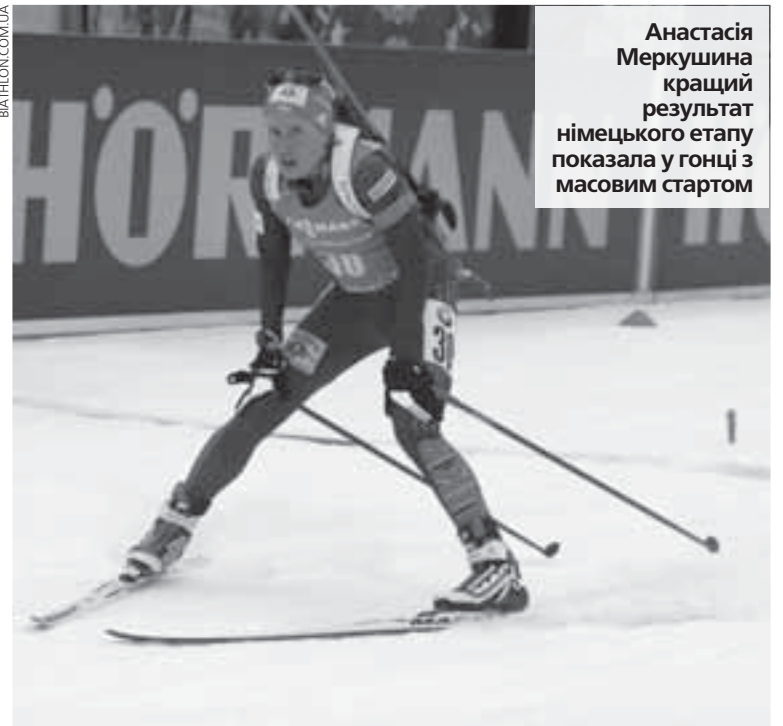
Невдалим виступ на німецькому етапі став для Олімпійської чемпіонки Олени Підгрушної. Наша землячка, яка 9-го січня відсвяткувала 31-річчя, провела лише одну гонку, яку не зуміла завершити. Тернополянка достроково зійшла з дистанції індивідуальної гонки, після двох промахів на останньому вогневому рубежі. Відтак, у наступних двох гонках Олена Підгрушна участі не брала, повернувшись у Україну. Після короткої паузи, наша біатлоністка продовжить підготовку до Олімпійських ігор у Пхьончхані за індивідуальним графіком.

На відміну від четвертого етапу, п'ятий був не таким успішним для

тернополянина Дмитра Підручного. Лідер чоловічої збірної України в індивідуальній гонці фінішував лише 41-м. У естафеті наш земляк разом з командою посіли низьке 15-те місце. У кінцевій гонці з масовим стартом Підручний участі не брав.

Стабільним можна вважати виступ наймолодшої тернополянки — Анастасії Меркушиної. У індивідуальці вона фінішувала 19-ю. У естафеті, замінивши на четвертому етапі Олену Підгрушну, Анастасія показала 11-й результат. Найбільш вдалим для 21-річної біатлоністки став виступ у гонці з масовим стартом. Тернополянка фінішувала на 12-ій позиції.

Шостий етап Кубка світу з біатлону з 18 до 21 січня відбудеться у італійському Антхольці. Туди вирушають Дмитро Підручний та Анастасія Меркушина. Цей етап буде заключним перед стартом українців на Олімпіаді, що відбудеться з 10 до 23 лютого.

Анастасія Меркушина кращий результат німецького етапу показала у гонці з масовим стартом

 – Чому взимку дні коротші, а влітку довші?
 – Взимку від холоду день звується, а влітку від тепла – розширюється.

 – Синку, тут шість яблук, віддай половину своєму братику-ві. Скільки ти йому даси?
 – Два.
 – Хіба ти не вмєш рахувати?
 – Я то вмю, а він ще ні.

 – Знаєш, що робити, коли ти йтимеш з дівчиною вночі з дискотеки, і до неї почнуть чіплятись?
 – Що?
 – Тікай! І пам'ятай: гарних дівчат багато, а ти у мамі один!

 – Любий! Подаруй мені на день народження щось таке, щоб я легенько так правою ніжкою натиснула, і р-р-раз – стрілка від 0 до 100 за три секунди.
 – Ваги підійдуть?

 Син прийав у сєпо до мамі, питає:
 – Мамо, навіщо ви взяли ще 2 гектари поля?
 – А звідки ти знаєш?
 – Та бо наш кінв в стайні повісився!

 Розгнівана дружина чоловікові:
 – Ні, ну п'яний, нехай. А чого спина подряпана, га?!
 – Ти не повіриш. Йти не міг – орел приніс.

 Стоїть жінка біля дзеркала, їй не подобається своє відображення.
 Жінка:
 – Мені здається, що я страшна. Скажи мені якийсь комплімент.
 Чоловік:
 – У тебе прекрасний зір.

 Два мисливці сидять у лісі на вищці. Раптом один, побачивши опеня, говорить:
 – Попався, тепер він може писати заповіт!
 Постріл – олень стрибає в кущі й тікає.
 Другий мисливець:
 – Мабуть, до нотаріуса побіг!

 Пациєнт сів у крісло до зубного й запитує:
 – Скільки коштує видалити зуб?
 – Якщо без болю – 50\$, а з болем 100\$.
 – О! Як добре! Звичайно ж, мені без болю, тим більше, що це дешевоше.

Лікар відразу ж береться за щипці й починає тягти зуб.
 Чоловік:
 – А-А-А!!!
 – Шановний! Якщо вам боляче – це вже 100 баксів.

 Зустрічаються двоє людожерів. Один питає:
 – Це у тебе що у торбинці?
 – Студента на обід взяв на бульйончик.
 – Викни! Я одного такого вчора зловив, то він мені у супі всю картоплю поїв.

 Українські генетики схрестили свиню зі змією. Тепер ці свині кілька разів на рік скидають сало. Після цього вони мають намір схрестити свиню з ящіркою, щоби можна було степно відірвати й нове виростало.

 Директор підлеглим:
 – Ось ви скажітьесь на кризу, падіння рівня життя, а між іншим, у вас зарплата цього року вища на 75%!
 – Вища ніж в якому році?
 – Ніж в наступному.

 Дівчина розповідає подрузі:
 – Вчора мій написав смску: «Крихітко, приходь до мене, вдома нікого не буде». Ну я і прийшла, а вдома нікого...

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «РІА ПЛЮС», № 1-2

 Сидить олігарх, рибалить. Вудка з діамантами, золота нитка. Раптом зловив Золоту Рибку. Вона просить:
 – Відпусти мене!
 Олігарх повертів рибку та викинув у воду.
 Рибка випливає та здивовано каже:
 – А три бажання виконати?
 – Ну ти взагалі здуріла! Ну гаразд, загадай!

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»
 Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16
 (колишній будинок офіцерів). **Працюємо 9.00-18.00.**
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 1Б.
Телефони редакції: (0352) 43-00-50, 43-00-56
Телефони кур'єрської служби і передплати: (0352) 43-00-50, 43-00-56
«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>
ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГолошень ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»
 Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідцтво про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Редактори: Діана Олійник, 067-346-52-39, Євгенія Цєбрий, 096-915-39-23.
Верстка: Ольга Рагуцька
Відділ реклами: 43-00-50.
Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлишин, 095-837-87-14.
Відділ оголошень: 098-477-12-70

Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром RIA.

Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лімітед», м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж **27541** примірників. Зам. № **171253**

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
 ексклюзивної рекламної агенції
ТОВ «РІА МЕДІА»:
 р/р 26002012027968
 код ЄДРПОУ — 40914460
 в ПАТ «УкрСоцбанк»,
 м. Вінниця, МФО 300023,
 свід. про реєстр. плат. ПДВ
 № 1602084500053.
 Інд. податк. номер
 409144602081.

Передплатний індекс
22196

Подорож в Іспанію за невеликі гроші

Тернополянин Олександр Оршак переконаний, що недорогою подорож можна влаштувати собі, навіть якщо немає багато часу на її підготовку. Його рецепт економних мандрів — бюджетні авіакомпанії, каучсерфінг і автостоп.

Читайте у "RIA плюс" від 24 січня

Погода у Тернополі

- СЕРЕДА, 17 СІЧНЯ**
-5°C
+1°C
- ЧЕТВЕР, 18 СІЧНЯ**
-3°C
+1°C
- П'ЯТНИЦЯ, 19 СІЧНЯ**
-1°C
+3°C
- СУБОТА, 20 СІЧНЯ**
-2°C
+1°C
- НЕДІЛЯ, 21 СІЧНЯ**
-1°C
+1°C

ПАРТНЕР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

КАРТОН-ПЛАСТ
МАКУЛАТУРА
ПОЛІЕТИЛЕН
ЄВРО-КУБ
ПІДДОНИ

ТАНОВА 30 ЖИВОВА 25
КОПЕРНИКА 3 ОБ'ЇЗНА 17
В. ВЕЛИКОГО РУСЬКА 5

Тел.: 25 88 28, 52 00 50, (067) 350 20 56, (067) 350 20 60

ФОТОКОНКУРС

КАТЕРИНА
22 РОКИ

ЗАЙМАЄСЯ СПОРТОМ, ЗАВЖАВ УСМІХАЄСЯ
КРИЖО І ВІНО В КАЛЮЖІ

**КОЖНА ТЕРНОПОЛЯНКА
МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ
У КОНКУРСІ**

ДЛЯ УЧАСТІ ДОСТАТНЬО ЗАПОВНИТИ ФОРМУ
"ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ"

ПАРТНЕРИ:

центр естетичної косметології

агентство та школа моделей

АНЕКДОТИ

Зустрічаються два директори:
— Ти своїм зарплату виплачуєш?
— Ні.
— І я ні. А вони все рівно на роботу ходять?

— Ходять.
— І мої ходять. Може вхід платний зробимо?
Вхід зробили платним.
Проходять два тижні.
— Ну як, твої ще на роботу ходять?
— Ходять, лише економлять, хитруни: в понеділок приходять, а в п'ятницю виходять!

— Як здоров'я, друже, як татко з мамою, як сім'я?
— Краще не питай! У сім'ї ревматизм.
— А що це таке?
— Мама реве, а татко матюкається.

Медсестра до хворого:
— Годі вам дивитися телепередачі, мерщій у ліжку!
Пацієнт:
— А нас не застукать?

— Ось я народився взимку. Тепер пояснить, звідки я взявся? Лелеки не літають, капуста не росте...
— Сніговики зіпипили.

У період кризи телефонує один банкір іншому:
— Ну, як ти там? Як спиш?
— Та нічого. Сплю, як дитя.
— Це як?
— Сьогодні всю ніч плакав

Медсестра до прибулого:
— Зробимо все можливе і неможливе, щоб ви почувалися в нашому санаторії «Березовий гай», як удома.
— Що ви, — злякався приїжджий, — я приїхав сюди лікуватися!

Прийшла бабуся до магазину та каже продавцю:
— Я вчора купила у вас триста грамів ковбаси, дала шматок собаці, а він до ранку здох. Що ви мені на це скажете?
— Що скажу? Добре зробили, що дали

собаці, а не з'їли самі!
Рибалка запитує іншого рибалку, що давно сидить з вудкою:
— Ну, як сьогодні вода?
— Дивовижна! Риба взагалі не хоче з неї випазити.

Сидять два куми. Випивають. Один кум піднімає чарку й каже:
— Ну що, куме, Вам побажати! Щоб ви були багаті, чи щоб здорові?
— Краще, щоб був багатий. Бо бачте, ось кабанчик на столі лежить, а такий був здоровий.

— Купуйте квіти! Купіть букетик для жінки!
— Я не одружений!
— Тоді для коханої!
— Немає в мене ніякої коханої.
— Купіть тоді в честь того, що у вас таке безтурботне життя.

— Що ти думаєш про чоповіків?
— Усі чоловіки однакові. Тільки зарплата в них різна.

Гороскоп

ОВЕН
Доведеться зізнатися собі і близьким, що останнім часом ви забули, що таке оптимізм. Це наслідок сильної перетомки. Кидайте все і вирушайте на курорт!

ТЕЛЕЦЬ
Хтось із оточення зловживає вашою увагою. Причому робить це дуже завуальовано. Йти на конфлікт не варто, але й захоплюватися це не потрібно.

БЛИЗНЮКИ
Розберіться у своїх почуттях. Розпрощайтеся з тими, хто заважає рухатися далі. Вам доведеться прийняти відповідальне рішення, яке багато що змінить у вашому житті.

РАКИ
Не переживайте через проблеми, які можуть виникнути на роботі. Навіть якщо самотужки ви з ними не впораєтесь, на допомогу придуть чуйні колеги.

ЛЕВ
Любов і романтика — ось чим будуть зайняті ваші думки. Кохана людина озвучить свої серйозні наміри. У цій метушні не забудьте про батьків. Сходіть до них у гості.

ДІВА
Плани, на здійснення яких ви вже і не сподівалися, можуть виповнитися найближчим часом. Але щоб не упустити свій зоряний час, доведеться весь час бути напоготові.

ТЕРЕЗИ
Ви будете завалені роботою. У стосунках з коханою людиною виникне напруженість. Намагайтеся не тиснути на свою половинку, тоді зможете уникнути непотрібних сварок.

СКОРПІОН
Відчуєте прилив сил і енергії. Але не послішайте одним махом вирішити всі справи. Помилки, зроблені на цьому тижні, буде дуже складно виправити.

СТРІЛЕЦЬ
Втома і дратівливість стануть вашими супутниками. Намагайтеся не зриватися на близьких людей. Додасть оптимізму зустріч зі старим другом.

КОЗЕРІГ
Вас намагаються відправити на лаву запасних? Тоді необхідно дати кривдникам гідну відсіч. Тут будь-які засоби хороші. В рамках розумного, звичайно!

ВОДОЛІЙ
Цей період заохочеться провести на самоті. Зараз вам це необхідно, щоб набратися сил і енергії. У відносинах з дітьми уникайте моралей.

РИБИ
Приділяйте увагу здоров'ю. Якщо ви будете бадьорі, зможете довести до логічного завершення службові питання. І розрулити сімейні негаразди. Загалом, дійте!

Т20П
Понад 7737 тернополян вже написали відгуки про товари та послуги. Це допоможе Вам обрати найкраще!
Ваші відгуки про послуги у Тернополі

ЗНІМУ ПРИМІЩЕННЯ ПІД СКЛАД
На тривалий термін

- ПЛОЩА 30-60 КВ.М
- ЗРУЧНИЙ ПІДІЗД
- СУХИЙ
- ПЕРШИЙ ПОВЕРХ АБО ЦОКОЛЬ

Тел. (067) 914-01-99

СКЛАД МАТРАЦІВ
ДОСТАВКА МАТРАЦІВ БЕЗКОШТОВНА
(096) 00-111-00

КВАРТИРИ ПОДОБОВО ПОМІСЯЧНО
(096) 00-777-00